БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 7 (754)

11 ЯНВАРЬ ЖУМА 1957 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Касаба союзларининг ишчанлик қобилиятини тинмай оширайлик

КПСС Марказий Комитетининг ўтган йил декабрь ойида бўлиб ўтган Пленуми халқ хўжалигини янада тез суръатлар билан ривожлантириш, хўжалик қурилишига раҳбарликни яхшилаш тадбирларини белгилаб берди. Бу тадбирларнинг изчиллик билан амалга оширилиши КПСС XX съезди қарорларида кўзда тутилган ғоят муҳим вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши учун катта имкониятлар туғдиради.

Декабрь Пленуми қарорларида ўз сафларида деярлик ҳамма ишчиларни ва хизматчиларни бирлаштирган касаба союзлари хўжаликка раҳбарлик қилиш ишида жуда муҳим роль ўйнашлари таъкидлаб ўтилди. Корхоналарнинг саноат, молия планларини ишлаб чиқишда ва бажаришда, меҳнатни, иш ҳақини нормалаштириш ва уюштиришда, айниқса уй-жой қурилиши билан ҳамда ишчилар ва хизматчиларнинг моддий-маиший шароитини яхшилаш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилишда касаба союзларининг роли бениҳоя каттадир.

«Совет касаба союзларининг фаолияти шундай юксакликка кўтарилиши лозимки, — деб айтилади КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларида, — **токи касаба союзлари Ленин таълим бериб айтганидек, «бошқарув мактаби, хўжаликни идора қилиш мактаби, коммунизм мактаби» бўлишдан иборат ўзларининг юксак вазифаларини тўла равишда оқлайдиган бўлсинлар.»**

Область касаба союз ташкилотлари партия ташкилотларининг раҳбарлигида КПСС XX съезди қарорларини амалга ошириш учун курашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. 1956 йил ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажариш учун олиб борилган курашда касаба союз ташкилотларининг социалистик мусобақани ташкил этишдаги раҳбарлик методи анча яхшиланди. Ишлаб чиқариш кенгашлари ва ишчилар мажлисининг роли анча оширилди. Рационализатор ва ихтирочиларнинг сафи кенгайди, новаторлик таклифлари, илғор иш методлари ишлаб чиқаришга кўплаб жорий қилинди.

Меҳнаткашлар ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқаришда актив иштирок этмоқдалар.

«Подёмник» заводи касаба союз ташкилоти бутун диққат-эътиборини социалистик мусобақа асосида меҳнат унумдорлигини оширишга қаратмоқда. Ишдаги камчиликлар ишлаб чиқариш кенгашларида, касаба союз аъзоларининг умумий мажлисларида кенг муҳокама қилинади ва бу камчиликларни бартараф қилиш тадбирлари белгиланади. Касаба союз комитети коллектив шартномаларнинг бажарилиши, ишчилар таъминоти устидан контроллик қилишни ўзининг кундалик вазифаси деб билади. Бу ерда иш шароити ва ишчиларнинг маданий дам олишларини яхшилашга, ходимларнинг шахсий манфаатдорлигини оширишга ҳам катта эътибор берилади.

Лекин айрим касаба союз ташкилотлари бу масалаларга эътибор бермайдилар.

«Средазхиммаш» заводида ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, илғорлар тажрибасини оммалаштириш юзасидан тузилган коллектив шартномада белгиланган ташкилий-техника тадбирларининг қарийб 50 проценти бажарилмай қолди, цехларни сунъий ва табиий нур билан ёритиш, вентиляция ўрнатиш ва шунга ўхшаш бошқа тадбирлар амалга оширилмади. Асбобсозлик заводида 8 квартирали уй-жой биносининг 2 йилдан бери фойдаланишга берилмаётганлиги корхона раҳбарларини (директори ўртоқ Иванов) сира ташвишлантирмаётир.

Январь, февраль ойи ичида ҳамма саноат ва транспорт корхоналарида 1957 йил коллектив шартномалари тузилади. Ҳар бир касаба союз ташкилоти илгари қабул қилинган коллектив шартнома мажбуриятларининг қандай бажарилганлигини синчиклаб текшириб чиқиши, бу ишда активларнинг кенг қатнашишини таъминлаши керак.

Касаба союзларининг бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ва конференцияларида касаба союз ташкилотлари ишидаги мавжуд камчиликлар қаттиқ ва ҳаққоний танқид қилинди.

Касаба союз ташкилотларининг ишлаб чиқаришдаги энг муҳим вазифаси — илғор иш методларини, новаторларнинг меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган таклифларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилишдан иборатдир. Меҳнат унумдорлигини оширишда умумий юксалишга эришиш, қолоқларни илғорлар даражасига кўтариш учун касаба союз ташкилотлари ишчилар оммаси ўртасида социалистик мусобақани ҳар томонлама ривожлантиришлари, ишчиларнинг ижодий ташаббусига бошчилик қилишлари лозим.

Касаба союзлари олдида турган муҳим вазифаларни амалга оширишда партия ташкилотлари уларга амалий ёрдам беришлари керак. Улар касаба союз ташкилотлари кўтарган масалаларни ҳал қилишда ва киритилган таклифларни амалга оширишда ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари, шунингдек касаба союз кадрларининг ишчанлик қобилиятини тинмай ошира бориш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари лозим.

Бизнинг мамлакатимизда касаба союзлари меҳнаткашларнинг шундай бир ташкилотики, корхоналарнинг ишчилари ва хизматчилари бу ташкилот орқали ишлаб чиқаришни бошқаришда актив иштирок этадилар. Касаба союзларининг завод, фабрика комитетлари ўзларига берилган ҳуқуқдан тўла фойдаланиб, коллектив шартноманинг барча пунктларининг бекаму-кўст бажарилишига эришишлари лозим. Улар ўз ҳузурларидаги маиший-маданий, уй-жой, ишлаб чиқариш ва бошқа комиссияларнинг ишларига ҳар тарафлама раҳбарлик қилишлари, бу комиссияларнинг ишларини яхшилаш йўли билан улар орқали кенг ишчилар оммасининг талаб ва эҳтиёжларини амалга оширишлари лозим. Касаба союз ташкилотлари ўзларининг бутун фаолиятларида — ишлаб чиқариш ва маданий-маиший масалаларни ҳал қилишда кенг активлар оммасига суянишлари керак.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

◆ 8 январда Москвада, Кремлда Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикасининг Ҳукумат делегациялари ўртасида музокаралар бошланди. Музокараларда совет томонидан СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Н. С. Хрушчев, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари А. И. Микоян, СССР Ташқи ишлар министри Д. Т. Шепилов, СССРнинг Хитой Халқ Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси П. Ф. Юдин қатнашмоқдалар. Музокараларда СССР Ташқи ишлар министрининг Ўринбосари Н. Т. Федоренко ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг Коллегия Аъзоси Л. Ф. Ильичев ҳозир бўлмоқдалар.

Музокараларда Хитой Халқ Республикаси томонидан ХХР Давлат кенгашининг Бош министри Чжоу Энь-лай, Бош министр ўринбосари Маршал Хэ Лун, ХХР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Ван Цзя-сян, ХХРнинг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Лю Сяо қатнашмоқдалар.

СССР ва ХХР Ҳукумат делегациялари ўртасидаги музокаралар 9 январда ҳам давом эттирилди.

◆ Германия Демократик Республикасининг Бош министри О. Гротеволь бошчилигидаги Ҳукумат делегацияси 8 январь кечқурун Москвадан ватанига жўнаб кетди.

◆ ХХР Давлат кенгашининг Бош министри Чжоу Энь-лай, Бош министр ўринбосари Ван Цзя-сян 9 январда Москва университетига бордилар. Ёшлар улуғ хитой халқининг вакилларини самимий кутиб олдилар.

Москва Давлат университетининг илмий кенгаши ўзининг сўнгги мажлисида Чжоу Энь-лайнинг халқаро ҳуқуқ соҳасидаги жуда катта хизматларини тақдирлаб, уни юридик фанлари фахрий доктори қилиб бир овоздан сайлади. Ўртоқ Чжоу Энь-лайга шу илмий унвон берилганлиги тўғрисидаги диплом топширилди. Ўртоқ Чжоу Энь-лай жавоб нутқи сўзлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети, Министрлар Совети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Қўшма мажлиси қатнашчилари диққатига

Ўзбекистон ССР Олий Совети, Министрлар Совети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Қўшма мажлиси 13 январь эрталаб соат 10 да, Навоий номидаги театр биносида очилади.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

Тошкент область, Оржоникидзе районидаги „Қизил Ўзбекистон" колхози комсомол ва ёшларининг ташаббуси тўғрисида

1. Маҳаллий ўғит тайёрлаш, пахта далаларига олиб чиқиш ва ҳар бир далачилик бригадасида гўнгхоналар қуриш ишига актив киришган Тошкент область, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози комсомол ва ёшларининг ташаббуси маъқуллансин.

2. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, область ва район комсомол комитетларига Тошкент область, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози комсомоллари ва ёшларининг ташаббусини республикадаги барча қишлоқ ёшлари ўртасида кенг ёйишни таъминлаш юклатилсин.

3. Область, район партия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотларига қишлоқ ёшлари кучини маҳаллий ўғит тайёрлашга ва пахта далаларига олиб чиқишга, ҳар бир далачилик бригадасида гўнгхона қуришга сафарбар этиш ишида комсомол ташкилотларига ёрдам кўрсатиш таклиф этилсин.

Ўзбекистондаги барча комсомолларга, йигит ва қизларга

Тошкент область, Оржоникидзе районидаги „Қизил Ўзбекистон" колхози комсомоллари ва ёшларининг очиқ хати

Қадрли дўстлар!

Халқимиз қувончли ва шодиёна кунларни кечирмоқда. КПСС XX съезди тарихий қарорлари билан қуролланган совет кишилари коммунизм қурилишининг барча участкаларида катта муваффақиятларга эришдилар.

Олтинчи беш йиллик қурилишларида, Сибирь ва Қозоғистоннинг қўриқ ерларида, Мирзачўлда ва Катта Оҳангарондаги қурилишларда — ҳамма жойда Коммунистик партия XX съезди томонидан белгиланган улуғвор планларнинг амалга оширилаётганлигини ифтихор билан кўриб турибмиз.

Улуғ Ватанимиз поёнсиздир. Унинг ҳамма бурчакларида ижодий ва самарали меҳнат қайнамоқда. Ёш оташин кучлар талаб қилинган ҳамма жойда тенгдошларимиз, ажойиб совет ёшлари куч ва ғайратларини аямасдан меҳнат қилмоқдалар.

Комсомол ва ёшларнинг шонли меҳнат жасоратини Ватанимиз юксак мукофот билан нишонлади. Ленин комсомолининг қаҳрамонона байроғида эндиликда бешинчи орден — Ленин ордени порлаб турибди.

Бу мукофот биз комсомоллар, барча йигит ва қизлар зиммасига кўпгина вазифа юклайди. Шунинг учун ҳам Ленин орденини қабул қилиб олар эканмиз, эришилган муваффақият билан чекланиб қолмаймиз, мағрурланиб кетмаймиз, балки қатъият билан бундай деймиз: «Меҳнат унумдорлигини янада оширамиз, жонажон Ватанимизнинг янада бадавлатроқ ва гўзалроқ бўлиши учун бутун куч ва билимимизни сарфлаймиз!»

Республикамизнинг пахтачиликни ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятлари учун Ленин ордени билан мукофотланиши муносабати билан биз чексиз хурсандмиз. Ўзбекистон пахтакорлари 1956 йилда «оқ олтин»дан мислсиз мўл ҳосил етиштирдилар. Республикамиз давлатга 2 миллион 860 минг тонна пахта топширди. Биз фахр билан айтаоламизки, ўзбек халқининг ана шу қаҳрамонона ишига биз ҳам ўз ҳиссамизни қўшдик.

Бизнинг «Қизил Ўзбекистон» колхозимиз — катта, кўп тармоқли социалистик хўжаликдир. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлиги, қишлоқ хўжалик артелимиз аъзоларининг фаровонлиги ва маданий савияси йил сайин ошиб бормоқда.

1956 йилда колхоз пахтакорлари катта муваффақиятларга эришдилар. 1200 гектар экин майдонининг ҳар гектаридан давлатга деярлик 42 центнердан пахта топширдик.

Қадрли ўртоқлар!

Биз ҳозир шуни айтишимиз лозимки, пахта ҳосилдорлигини оширишда эришган муваффақиятларимиз кўп жиҳатдан маҳаллий ва минерал ўғитларни ўз вақтида тайёрлаб қўйиш ва уни пахта далаларига чиқариб тўкиш билан ҳам боғлиқдир. Ғўзани парвариш қилиш ҳамда юқори ҳосил олишнинг бутун тажрибаси бу ишда гўнгдан ҳамда бошқа маҳаллий ўғитлардан тўғри фойдаланиш катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатади.

Колхоз комсомол ва ёшлари бу ишнинг муҳимлигини тушунган ҳолда қарор қилдилар:

Бу йил колхозимиз 25 минг тонна гўнг тайёрлаши керак. Ҳозир 11 минг тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит тайёрланди ва далага олиб чиқилди. Биз ўз зиммамизга яна 14 минг тоннага яқин гўнг тайёрлаш ва далага ташиб чиқиш мажбуриятини оламиз. Бу, ўтган йилдагига нисбатан беш минг олти юз тонна кўпроқдир.

Бу — осон вазифа эмас. Лекин қийинчиликларга, қорнинг қалин тушганига ва совуққа қарамасдан, биз ўз сўзимиз устидан чиқамиз.

Комсомол ташкилотининг ташаббуси билан биз маҳаллий ўғит тайёрлаш ва далага олиб чиқиш учун комсомол-ёшлардан иборат 8 бригада тузишга қарор қилдик. Бу бригадалар составига 75 йигит-қиз киради. Ёшлар бригадаларига ёшларга етакчилик қила олувчи, ташаббускор ва ғайратли ўртоқлар бошлиқ қилиб тайинланди.

Колхоз правлениеси бизнинг ихтиёримизга 32 автокачка, 5 автомашина ва бир автоцистерна ажратиб берди. Бу арава ва машиналарда биз далага ўғит ташиймиз. Кунига 150 тоннадан ўғит тайёрлаш ва далага олиб чиқиш мажбуриятини оламиз. Шундай қилиб, ҳар бир гектар экин майдонига ўтган йилдагидан икки тоннадан кўпроқ, яъни ҳар гектар ерга 10-11 тоннадан гўнг чиқариб тўкамиз.

Биз колхоздаги барча мавжуд резервларни олдиндан аниқлаб чиқдик. Далага 9 минг тонна ўғитни чорвачилик фермаларидан, 2 минг тонна ўғитни колхозимиз яйловларидан, 2900 тонна ўғитни эса колхозчилар ҳовлисидан олиб чиқамиз. Бундан ташқари 400 тонна халожой гўнги тайёрлаймиз.

Маҳаллий ўғит тайёрлаш ва пахта далаларига олиб чиқиш ишларини март ойигача тўла тугаллаймиз.

Биз, бу йил сабзавот экинларидан юқори ҳосил олиш учун кўп миқдорда маҳаллий ўғит керак бўлишини ҳам биламиз. Сабзавот экинларининг кўчатларини ўз вақтида ундириб олиш учун парник хўжаликларига қўшимча равишда 2000 тонна от тўнги тайёрлаш мажбуриятини оламиз. Бу ишни 10 февралгача тугаллаймиз.

Ҳар бир бригадада гўнгхона қиладиган вақт келди. Колхозда 23 далачилик бригадаси бор. 8 бригадада ҳозироқ гўнгхона тайёрланган. Биз қолган 15 бригаданинг ҳар бирида 400-500 тонна гўнг кетадиган оддий гўнгхона қуриш мажбуриятини оламиз. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бизнинг ташаббусимизни қўллаб-қувватлади.

Биз ишонамизки, ўз мажбуриятимизни бажариш билан колхозга бу йил пахтадан юқори ҳосил етиштиришга ёрдам берамиз. 1200 гектар пахта майдонидан Ватанга ўтган йилдагига нисбатан кам бўлмаган миқдорда «оқ олтин» берамиз.

Қадрли ўртоқлар, Ўзбекистон колхоз ва совхозларининг комсомоллари, йигит ва қизлари!

Биз маҳаллий ўғит тайёрлашни муваффақиятли ўтказиш ва ўз вақтида далага ташиб чиқиш учун ҳамда ҳар бир далачилик бригадасида оддий гўнгхона қуриш учун сизларни мусобақага қўшилишга чақирамиз.

Жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида тўхтовсиз кўрсатиб келаётган ғамхўрликларига жавобан, бу йил пахтадан юқори ҳосил олиш учун мустаҳкам замин яратамиз.

Бу ишни ўз комсомоллик назоратимиз остига оламиз, январь, февраль, март ойларини маҳаллий ўғит тайёрлаш ва далага олиб чиқиш бўйича, шунингдек ҳар бир далачилик бригадасида оддий гўнгхона қуриш бўйича комсомолларнинг зарбдор ойлиги деб эълон қиламиз.

Комсомол-ёшлар йиғилишининг топширувига мувофиқ:

Ҳайдар Маҳмудов — комсомол ташкилотининг секретари, **Алим Мўминов** — комсомол-ёшлар бригадасининг бошлиғи. **Умарали Ҳайдаралиев** — аравакаш. **Неъмат Нурматов** — аравакаш. **Умри Эргашева** — комсомол комитетининг аъзоси. **Рихси Бойалиев** — аравакаш ва бошқалар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари ўртасидаги музокаралар тўғрисида

АХБОРОТ

6-7 январда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

КПССдан музокараларда: КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари ўртоқ Н. С. Хрушчев (делегация раҳбари), Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. З. Сабуров, М. А. Суслов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат ўртоқ Д. Т. Шепилов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси ўртоқ Б. Н. Пономарев қатнашдилар.

ГБСПдан музокараларда ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ўртоқ В. Ульбрихт (делегация раҳбари), О. Гротеволь, Г. Рау, Г. Матерн, К. Ширдеван, Ф. Эльснер ўртоқлар, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар Б. Лейшнер, А. Нейманн ўртоқлар қатнашдилар.

Ўртоқларча ҳамжиҳатлик ва партиявий бирдамлик вазиятида ўтган музокаралар вақтида КПСС ва ГБСП вакиллари иккала партия ўртасидаги муносабатларга тааллуқли масалалар юзасидан, шунингдек халқаро аҳвол масалалари юзасидан фикр олишдилар. Иккала делегация музокаралар давомида кўрилган барча масалалар юзасидан ўз партияларининг қарашлари тамомила бир хилда бўлганлигини мамнуният билан таъкидладилар.

Таъкидлаб ўтилдики, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Германия Бирлашган социалистик партияси ўртасида пролетар интернационализми ва тенгҳуқуқлилик принципларига асосланган қардошлик алоқалари муттасил кенгайиб ва мустаҳкамланиб бораётир, бу эса, икки мамлакатнинг давлат йўли билан бўлаётган ўзаро муносабатларига ижобий таъсир қилмоқда, шунингдек совет ва немис халқларининг дўстлиги мустаҳкамланишига ёрдам бермоқда.

Ҳар иккала партия вакиллари, Европада тинчликни таъминламоқ учун барча тинчликсевар кучларни жипслаштириш манфаатлари ҳам, шунингдек ўз мамлакатларида социализм ва коммунизм қуриш манфаатлари ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Германия Бирлашган социалистик партияси ўртасидаги, ҳар иккала мамлакатнинг ишчи ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотлари ўртасидаги дўстона алоқаларни янада мустаҳкамлашни ва кенгайтиришни, уларнинг бир-бирлари билан яқин ҳамкорликда бўлишларини ва тажриба айирбошлаб туришларини талаб қилади, деб ҳисоблайдилар.

Халқаро масалалар устида фикр олишиш вақтида музокара қатнашчилари шуни қайд қилдиларки, кейинги вақтларда империалистик реакция томонидан социалистик давлатларнинг ва коммунистик партияларнинг сафларини ажратиш, антикоммунистик васваса ва иғволарнинг янги тўлқини ёрдами билан социалистик лагерь сиёсатига ишончсизлик туғдириш ва шу тариқа жаҳоннинг турли мамлакатларидаги аҳолининг тобора кўп ва кенгроқ оммасини ўз таъсирига олаётган социализм ғояларининг жуда катта жозибадор кучини заифлантириш йўлида қилинаётган уринишлар кучайиб кетди. Агрессив доиралар коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро кескинликни юмшатиш йўлида, халқларнинг миллий мустақиллиги ва демократик ҳуқуқлари йўлида олиб борилаётган курашдаги таъсирига путур етказмоқ учун уларнинг сафларига парокандалик солишга уринмоқдалар.

Фақат СССР ва Германия Демократик Республикаси халқларининг тинчлиги ва хавфсизлиги учунгина жиддий таҳдид солиб қолмасдан, шу билан бирга Франция, Польша ва Европадаги бошқа халқларнинг, шунингдек бутун дунё халқларининг ҳам тинчлигига ва хавфсизлигига жиддий таҳдид солаётган ғарбий герман милитаризми тикланиб бораётганлигига ҳар иккала партия вакиллари алоҳида эътиборни жалб қиладилар.

Мана шу шароитда учрашув қатнашчилари, аввало, коммунистик ва ишчи партияларнинг марксизм-ленинизм асосида жипслашувини ва уларнинг империалистик реакция ҳужумига қарши тинчликсевар кучларни бирлаштириш соҳасида пролетар интернационализми руҳида биргаликда иш олиб боришларини зарур деб ҳисоблайдилар. Бу эса, коммунистик ва ишчи партиялар зиммасига марксизм-ленинизм принципларини ревизия қилиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъий зарба бериш мажбуриятини юклайди. Шунинг учун ҳам социалистик лагерь мамлакатларидаги коммунистик ва ишчи партияларнинг социализм қуришнинг туб масалалари соҳасида қарашлари ва ҳаракатларида бирлик бўлиши алоҳида катта аҳамиятга эгадир. Ҳар иккала партиянинг вакиллари, ҳар бир мамлакатда социализм қуришда миллий хусусиятлар ва ўзига хос шакллар ҳамда методлар бўлганлиги билан бир қаторда, социализмга боришнинг асосий ва бош йўллари ҳамма мамлакатлар учун умумийдир, деб ҳисоблайдилар.

Германия Бирлашган Социалистик партиясининг делегацияси Болгария, Венгрия, Румыния, Совет Иттифоқи ва Чехословакия коммунистик ҳамда ишчи партияларининг ва ҳукуматларининг вакиллари Будапештда учрашганлиги тўғрисидаги Ахборотда баён қилиб ўтилган позицияга ўзининг тўла равишда қўшилганлигини билдирди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Германия Бирлашган социалистик партияси ўртасида бундан буён ҳам яқин алоқа давом эттирилади ва улар бир-бирларига ёрдам бериб турадилар, бу эса совет ва немис халқлари ўртасидаги дўстликни ҳамда ҳамкорликни мустаҳкамлашга, шунингдек бошқа мамлакатларнинг қардош партиялари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деган қарорга келдилар. Ҳар иккала томон партия йўли билан ҳам алоқаларни ва тажриба айирбошлашни (бир-бирларига партия делегацияларини, партия нашрларини, партия мактабларининг ўқувчиларини юбориб туришни), шунингдек касаба союзлар, ёшлар, матбуот ва шу кабилар йўли билан ҳам алоқаларни ва тажриба айирбошлашни кенгайтирмоқ учун чоралар кўради.

Хитой Халқ Республикаси ва Германия Демократик Республикаси Ҳукумат Делегациялари ўртасида олиб борилган музокаралар тўғрисида

АХБОРОТ

1957 йил 7 ва 8 январда Москвада Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгаши Бош Министри Чжоу Энь-лай раҳбарлигидаги Хитой Халқ Республикаси Ҳукумат делегацияси билан Бош Министр Отто Гротеволь раҳбарлигида Германия Демократик Республикаси Ҳукумат делегацияси ўртасида музокаралар олиб борилди.

Музокаралар вақтида ҳар иккала Ҳукумат делегацияси ҳозирги халқаро аҳвол ва ҳар иккала давлат ўртасидаги дўстона муносабатларни янада ривожлантириш тўғрисида фикр олишди.

Хитой Халқ Республикасининг Ҳукумат делегацияси Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси Ҳукумат делегацияларининг 1957 йил 7 январда имзоланган Қўшма баёнотини қувватлайди.

Ҳар иккала томон кейинги ойларда агрессив империалистик доираларнинг Мисрга қилган ҳарбий ҳужуми ва уларнинг Венгриядаги қўпорувчилик ишлари натижасида халқаро кескинликни юмшатиш ишига зарар етказилди, деб ҳисоблайди. Аммо, Мисрга қилинган ҳарбий ҳужум ва Венгриядаги контрреволюцион исён ўз мақсадига эриша олмади. Лекин шундай бўлса ҳам, империалистик доиралар ўз мағлубиятига тоқат қила олмайдилар. Улар ҳозирги вақтда ўзларининг агрессив фитналарини ва қўпорувчилик ишларини давом эттирмоқдалар.

Ҳар иккала томон Миср халқининг ҳар қандай агрессияга қарши адолатли курашини ва араб мамлакатларининг Эйзенхауэр доктринасига қарши олиб бораётган адолатли курашини қўллаб-қувватлашга, Бош Министр Кадар раҳбарлигидаги Венгрия Халқ Республикаси Революцион Ишчи-Деҳқон Ҳукуматини қўллаб-қувватлашни давом эттиришга қатъий қарор берганлигини ва Ғарбий Германиянинг ремилитаризация қилинишига қарши — Европада тинчлик ва хавфсизликка таҳдид қилаётган ана шу ремилитаризацияга қарши, шунингдек Америка империализми раҳбарлигидаги НАТОнинг қўпорувчилик ишларига қарши ва унинг ГДРга қарши қаратилган планларига қарши қатъий кураш олиб боражакларини билдиради. Ҳар иккала томон халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатиш учун бундан буён ҳам зўр ғайрат билан ишлаяжакларини билдиради.

Ҳар иккала томон якдиллик билан ҳисоблайдики, Совет Иттифоқи раҳбарлигидаги социалистик лагерь мамлакатларининг бирлиги ва улар ўртасидаги дўстона ҳамкорлик бутун дунёда тинчликни сақлашнинг ишончли гарантиясидир. Ҳар иккала томон миллатлар тенг ҳуқуқлилиги тўғрисидаги ва пролетар интернационализми тўғрисидаги маркс-ленинча таълимот асосида Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан ўзининг маҳкам ҳамкорлиги ва бирлигини янада кўпроқ мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам зўр ғайрат кўрсатишга қатъий қарор берганлигини билдиради.

Ҳар иккала томон Хитой Халқ Республикаси билан Германия Демократик Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида 1955 йил 25 декабрда Пекинда имзоланган Шартномага мувофиқ, ҳар иккала давлат ўртасида самимий ҳамкорлик ҳамда дўстона муносабатларни бундан буён ҳам ривожлантириш учун ҳамма чораларни кўражагини билдиради. Ҳар иккала томон хитой ва герман халқлари агрессив империалистик доираларнинг фитналарини барбод қилиш ва бутун дунёда тинчликни сақлаш учун барча тинчликсевар давлатлар ва халқлар билан биргаликда етарли даражада кучга эга эканликларига маҳкам ишонгандир.

Музокаралар самимий ва дўстона вазиятда ўтди.

Москва, 1957 йил, 8 январь.

XVI олимпия ўйинлари қатнашчиларининг кечаси

9 январда Кремлда ўтказилган балга олимпиячи спортчилар — Мельбурндаги Олимпиадада қаттиқ спорт курашида шонли ғалаба қозонган спортчилар келдилар.

ВЛКСМ Москва шаҳар комитетининг секретари М. Давидов тўпланганларга қарата нутқ сўзлайди.

Янги йил арчасидаги чироқлар ёнди. Грановитая палатада, Георгий ва Владимир залларида — ҳамма жойда музика, ашула ўйин-кулги ва ҳазил гаплар эшитилиб турибди.

Кечанинг энг қизғин пайтида Георгий залига Н. А. Булганин, А. И. Микоян, Н. С. Хрушчев ўртоқлар, Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Бош Министри Чжоу Энь-лай, Бош Министр ўринбосари Хэ Лун, Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Ван Цзя-сян ва Хитой Халқ Республикасининг СССР даги элчиси Лю Сяо кириб келдилар. Олимпия ўйинларининг қатнашчилари меҳмонларни гулдурос қарсаклар билан ва табрик хитоблари билан кутиб оладилар.

Н. С. Хрушчев совет спортчиларига қарата табрик нутқи сўзлайди. У, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номидан спортчиларни халқаро спорт майдонида эришган ғалаба билан табриклайди.

— Сизлар ўз имкониятларингизни ва ўз маҳоратингизни яхши кўрсатдингиз, — деди Н. С. Хрушчев, — Ватанимизнинг спорт шуҳратини муносиб равишда ҳимоя қилдингиз. Эндиликда энг муҳими — кибрланмаслик керак. Келажакда янада жиддий спорт мусобақалари бўлади. Маънавий ва жисмоний кучларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш керак, спортнинг ҳамма турлари бўйича маҳоратни ошириш керак. Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати сизларнинг муваффақиятларингиздан жуда мамнун, жуда хурсанддир.

Н. С. Хрушчев ўз нутқини совет халқи шарафига, хитой халқи шарафига, СССР ва Хитой Халқ Республикаси халқлари ўртасидаги самимий ва бузилмас дўстлик шарафига табрик сўзлари билан тугатди.

Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Бош Министри Чжоу Энь-лай микрофон олдига келади. У совет спортчиларини хитой халқи номидан, Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ва Хитой Коммунистик партияси номидан табриклайди. Ўртоқ Чжоу Энь-лай Совет Иттифоқи спортчиларини олимпия ўйинларида эришган катта ғалабаси билан табриклайди.

— Сизларнинг хитойлик қардошларингиз физкультура ва спорт соҳасида ҳозирча ҳали кейинда қолмоқдалар, — деди Чжоу Энь-лай. — Лекин 10 йилдан кейин хитой спортчилари катта муваффақиятларга эриша оладилар. Бизнинг спортчиларимиз сизлар билан бирга бориши ва сизлардан ўрганиши керак.

Хитой ва СССР халқлари ҳамма соҳаларда қўлни-қўлга бериб ҳамиша бирга борсинлар.

Чжоу Энь-лай Хитой билан Совет Иттифоқи ўртасидаги бузилмас дўстлик шарафига, улуғ совет халқи, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шарафига табрик сўзлари айтганида залда гулдурос қарсаклар бошланиб, бир неча минут давом этади.

XVI Олимпия ўйинларида ғолиб чиққан спортчилар номидан олимпия чемпиони, СССР да хизмат кўрсатган спорт мастери Владимир Куц сўзга чиқди. У физкультурачилар тўғрисида, совет спортини ривожлантириш тўғрисида қилинаётган ғамхўрлик учун Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига ташаккур изҳор қилди. Владимир Куц Чжоу Энь-лай бошчилигидаги Хитой Халқ Республикаси ҳукумат делегациясини совет спортчилари номидан табриклади. Залда — Ура! Яшасин хитой-совет дўстлиги! Яшасин Совет Ҳукумати! Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! Яшасин Хитой Ҳукумати! Яшасин Хитой Коммунистик партияси! Совет физкультурачиларидан ўртоқ Мао Цзэ-дунга салом! деган табрик сўзлари эшитилиб туради.

Н. А. Булганин, А. И. Микоян, Н. С. Хрушчев, Чжоу Энь-лай, Хэ Лун, Цзя-сян, Лю Сяо ўртоқлар совет спортчилари билан самимий хайрлашадилар.

Қишлоқ хўжалигига партия раҳбарлиги савиясини оширайлик

(Ўрта Чирчиқ район партия конференциясидан)

Областимиз меҳнаткашлари партия ташкилотларининг раҳбарлиги остида ўтган йили пахтачиликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришдилар. Пахта тайёрлаш юзасидан олинган социалистик мажбурият ошириб бажарилди.

Областимизда пахтачиликни ривожлантириш соҳасида эришилган ютуққа Ўрта Чирчиқ районининг пахтакорлари ва район партия ташкилоти қандай ҳисса қўшди? Район партия комитети ва унинг бюроси пахта етиштириш юзасидан колхозларда олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш учун қандай чоралар кўрди? Жойларда ташкилий ва сиёсий-тарбиявий ишлар хўжалик вазифаларининг муваффақиятини таъминлайдиган даражада олиб борилдими? Яқинда бўлиб ўтган район партия конференциясида бу масалалар атрофлича муҳокама қилинди.

Бироқ, район партия комитетининг секретари ўртоқ М. Ғаниев ўз ҳисобот докладида районда пахта тайёрлаш соҳасида юз берган аҳволни чуқур анализ қилиб бермади, район партия комитети ва унинг бюроси пахтачиликка раҳбарлик қилишда йўл қўйган хато ва камчиликларни, унинг сабабларини атрофлича очиб бермади.

Тўғри, докладда эришилган ютуқларни қайд қилиш билан бир қаторда, камчиликларни кўрсатишга ҳам анча ўрин берилган. Район меҳнаткашлари КПСС XX съезди қарорларини амалга ошириш учун курашиб, ўтган йили ғаллачилик, чорвачилик ва хўжаликнинг бошқа соҳаларида дуруст натижаларга эришдилар. Район бўйича ғалла, шоли, жун, сут, тухум тайёрлаш планлари тўла бажарилди. Район колхозларида пахтанинг ҳосилдорлиги гектар бошиға 1955 йилдагига нисбатан ўрта ҳисобда 3 центнер оширилди. «Ленин йўли» колхозининг аъзолари 1650 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан, Куйбишев номли колхознинг аъзолари эса 1150 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 26,1 центнердан ҳосил йиғиб олдилар ва ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини тўла адо этдилар. Шунингдек Хрущчев номли, Ленин номли колхозларда ҳам пахта тайёрлаш плани бажарилди. Кўпгина бригада ва звенолар ҳар гектар ердан 33-50 центнер миқдорида ҳосил йиғиб олдилар.

Аммо райондаги кўпчилик колхозларда пахтадан жуда кам ҳосил олинмоқда. 15 колхоздан 11 таси, шу жумладан Ильич номли, Максим Горький номли, Сталин номли, Карл Маркс номли, Калинин номли ва бошқа колхозларда ўтган йили ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 14,7-20 центнердан ҳосил олинди ва давлат пахта тайёрлаш плани бажарилмай қолди. Бу — областда биргина Ўрта Чирчиқ районида пахта тайёрлаш планининг бажарилмай қолишига сабаб бўлди.

Хўш, бу колхозларда нима учун пахтадан кам ҳосил олинди? Уларда пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун имконият йўқми, одам кучи камми ёки улар давлатдан моддий-техника ёрдамини бошқа колхозларга қараганда кам олдиларми? Йўқ.

Ҳамма иллат шундаки, бу колхозларда меҳнатни ташкил қилиш, хўжаликка раҳбарлик қилиш талабга жавоб берарли даражада йўлга қўйилмаган. Район партия комитети ва унинг бюроси экономикаси заиф бўлган бу колхозларни тажрибали, ишбилармон раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлашга етарли эътибор бермади. Ана шу колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ва правлениеларига оммани мўл ҳосил етиштириш учун курашга сафарбар этишда етарли амалий ёрдам кўрсатилмади. Бу ва шу каби бошқа камчиликлар ҳамда унинг сабаблари чуқур анализ қилинмаганлиги учун делегатлар докладдан қаноат ҳосил қилмадилар. Улар районда пахтачилик соҳасида юз берган аҳволни анализ қилишга, район партия комитети ва унинг бюроси пахтачиликка раҳбарлик қилишда йўл қўйган хато ва камчиликларни очиб ташлашга катта эътибор бердилар.

— Сталин қишлоқ советида, — деди ўртоқ Тен, — Калинин номли, Энгельс номли, Андреев номли ва «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозлари бор. Бу колхозларнинг ҳаммаси ҳам экономикаси заиф хўжаликлар ҳисобланади. Улар 1955 йили пахтадан кам ҳосил олган эдилар. 1956 йилги ҳосил янада кам бўлди. Бунинг сабаби район партия комитети қолоқ колхозларни тажрибали раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлашга етарли эътибор бермаганлигидадир. Калинин номли колхозга раисликка тавсия этилган Самедов ишни барбод берди. Унинг ўрнига ўртоқ Калашников тавсия этилди. У, колхоз ишлаб чиқаришини яхши билмаганлигидан ишни тўғри ташкил этолмади. Энгельс номли ва бошқа колхозларда ҳам аҳвол худди ана шундай бўлди. Район партия комитети раисликка тавсия этилган кишиларнинг иш фаолиятини, ташкилотчилик қобилиятини яхши синаб кўрмади.

Конференцияда район партия комитетининг бюроси ва унинг секретарлари Ғаниев, Ковешников ўртоқлар колхозларга конкрет раҳбарлик қилиш ўрнига, турли йиғилишлар, мажлислар ўтказиш билан овора бўлганликлари танқид қилинди.

Район партия комитетининг секретарлари ва ходимлари колхозларга бориб узоқроқ вақт туриш, у ердаги аҳвол билан атрофлича танишиш, камчиликларни аниқлаш ва уни бартараф қилишда колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ҳамда правлениеларига амалий ёрдам бериш ўрнига бир кунда бир неча колхозни айланиб чиқиш, қўша-қўша вакиллар юбориш билан овора бўлдилар. Жумладан, ўтган йили пахта йиғим-терими даврида Энгельс номли колхозга бир йўлакай 5 вакил юборилди.

Делегатлар район партия комитети ва унинг бюроси илгариги йўл қўйилган хато ва камчиликлардан ҳамда қилинган танқидлардан тегишли хулоса чиқариб олмаганлигини кўрсатдилар.

— Ўтган район партия конференциясида, — деди «Ленин йўли» колхозининг раиси ўртоқ Э. Усмонов, — район партия комитети ва унинг бюроси пахтачиликка раҳбарлик қилишда йўл қўйган камчиликлар очиб ташланган ва қаттиқ танқид қилинган эди. Аммо танқиддан тегишли хулоса чиқариб олинмади. Районда бу йил ҳам пахта тайёрлаш планининг бажарилмай қолгани шундан далолат беради.

Бизнинг колхозимиз аъзолари пахта етиштиришнинг илғор прогрессив усулларини кенг қўллanganликлари туфайли пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Бошқа колхозларда бундай қилинмади. Район партия комитети илғор колхозларнинг тажрибасини оммалаштиришга эътиборсиз қаради.

Делегатлар район партия комитети ва унинг бюроси колоқ колхозлардаги аҳвол билан яқиндан танишмагани, талабчанликни оширмаганлиги сабабли шу колхозларда ҳосил паст бўлганлигини ишонарли мисоллар билан кўрсатиб бердилар.

Куйбишев номли колхознинг раиси ўртоқ Р. Йўлдошеванинг кўрсатишича, Ильич номли колхознинг айрим участкаларидаги ғўзалар ҳатто ягана ҳам қилинмаган. Ғўза парвариши ниҳоятда сифатсиз ўтказилган. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхозчилар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, жамоат мулкини талон-торож қилишга қарши кураш олиб бориш билан кам шуғулланганлар.

Делегатлардан Подсиорин, Аюшев ўртоқлар район партия комитети ва унинг бўлимлари колхоз, совхоз, МТС ва муассасаларнинг бошланғич партия ташкилотлари ишини яхшилашга кам эътибор берганликларини кўрсатдилар. Бошланғич партия ташкилотларининг секретарларини тарбиялаш, уларга иш ўргатиш билан ҳеч ким қизиқмади. Райком секретарлари ва ходимлари жойларга борганларида партия ташкилотларининг секретарлари ва коммунистлар билан суҳбатлашмайдилар, партия ташкилотининг иши билан қизиқмайдилар. Улар ишни фақат хўжалик раҳбарлари билангина битирадилар.

Конференцияда меҳнаткашлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтиришга кам эътибор берилганлиги, лекция пропагандаси суст олиб борилаётганлиги кўрсатилди. Натижада жойларда хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш фактлари кўплаб юз бермоқда. «Тошкент ҳақиқати» газетасида босилган ва тўла тасдиқланган «Тўйтепалик хотинбозлар» сарлавҳали фельетон бунинг далилидир. Қирғизбоев, Вражнова ва бошқа ўртоқлар конференция делегатларининг эътиборини хотин-қизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш зарурлигига жалб этдилар. Колхоз раҳбар кадрлари ўртасида хотин-қизлар жуда озчиликни ташкил қилади. Хотин-қизлардан партия сафига қабул қилиш унутиб қўйилган.

Конференция районда кўклам экин кампаниясига тайёргарлик — тракторлар ремонти, ер ҳайдаш, суғориш шохобчаларини тартибга солиш, далага ўғит чиқариш, ернинг шўрини ювиш, колхоз ва МТС кадрларини ўқитиш чидаб бўлмаслик даражада суст бораётганини алоҳида таъкидлади.

Конференция ишида Ўзбекистон КП Марказий Комитети хотин-қизлар ўртасида ишлаш бўлимининг мудири Ҳ. Муҳиддинова ва область партия комитетининг секретари А. Абдалин ўртоқлар ҳам қатнашдилар.

Конференция район партия комитетининг ишини қониқарли деб топди ва райкомнинг янги составини сайлади.

* * *

Район партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда район партия комитетининг биринчи секретари қилиб С. Атабеков, райком секретарлари қилиб В. Пягай, С. Умаров ва С. Тўхтахўжаев ўртоқлар сайландилар.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ.

Илғор пахта тозалаш заводи

Чиноз районидаги пахта тозалаш заводи бир неча йилдан бери пахта тозалаш ва тойлаш планларини муваффақиятли равишда бажариб, Тўқимачилик саноати министрлигининг Қизил байроғини ва пул мукофотларини олиб келмоқда. Завод коллективи олтинчи беш йилликнинг биринчи йилини катта муваффақиятлар билан якунлади. Йиллик пахта тозалаш ва пресслаш плани 115 процент қилиб адо этилди.

Шу кунларда корхонанинг ҳамма участкасида 1957 йил планини ҳам муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақа тобора қизитилаётир. Мусин, Шарипов, Шелепетец ўртоқлар сингари ўнлаб ишлаб чиқариш новаторлари кундалик топшириқни доим ортиғи билан бажармоқдалар. Барча ишчиларнинг фидокорона меҳнат қилиши натижасида январь ойининг биринчи декадаси ҳам муваффақиятли якунланди.

Ҳ. МУСУРМОНҚУЛОВ.

Колхоз хўжаликларида сув колонкалари

Тошкент район, Чочтепа қишлоқ советидаги Ленин номли колхоз аъзолари ер ости сувларидан кенг кўламда фойдаланмоқдалар. Ўтган йили 30 хўжалик учун артезиан типида қудуқ қазилди. Трубалар ўрнатилиб, колонкалар қўйилди. Бу, колхозчиларни тоза сув билан таъминлаш имкониятини берди.

Колхоз правлениеси бу йил ер ости сувларидан кўпроқ фойдаланишни мўлжалламоқда. Яна бир қанча хўжаликларда артезиан типида қудуқлар қазилиб, колонкалар ўрнатилади.

Қисқа сатрларда

* **Чирчиқ.** Бўзсув-Социалистик шаҳарча маршрути бўйича қатновчи автобуслар сони оширилди. Бўзсув-шаҳар касалхонаси ва Троицк-Қуйи Комсомольск маршрутларидаги транспорт қатнови ҳам яхшиланди. Чирчиқ-Бўстонлиқ маршрути бўйича янги автобус қатнай бошлади.

Т. Сихарулидзе.

* **Оққўрғон.** Алимкент қишлоқ советида 10 ўринли янги туғруқхона биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди. Туғруқхонада малакали врач ва ҳамширалар ишламоқда.

М. Канзафаров.

* **Верхне-волинск.** Шверник номли колхоз қишлоғи тўла электрлаштирилди ҳамда 300 та уйга радио карнайлари ўрнатилди. Колхозчилар радио орқали концерт ва кундалик янгиликларни эшитиб беҳад мамнун бўлаётирлар.

Қ. Қурбонбоев.

* **Бекобод.** Шаҳар ва район бирлашган алоқа бўлими меҳнаткашларга қулайлик туғдириш учун янги телефон-автомат узели ўрнатди. Ҳозир истаган колхоз, совхоз, МТС ва турли муассасалар билан тезда гаплашиш имконияти туғилди.

Н. Шербеков.

* **Сирдарё.** Охунбобоев номли колхозда 800 киши сиғадиган ҳашаматли катта клуб биноси қурилди. Сўнгги ҳафтада колхозчилар ўз клубларида «Қутлуғ қон», «Тревога», «Жаноб 420» кинофильмларини томоша қилдилар.

С. Турдиев.

Дўстлигимизнинг ёрқин ифодаси

(Ҳамза номли ўзбек Давлат Академик театрининг Москва ва Ленинградда бўладиган гастроллари муносабати билан)

«Ганг дарёсининг қизи» спектаклидан тўртинчи кўриниш. Суратда: Ўзбекистон ССР халқ артисти Ш. Қаюмов — Оннода-бабу, артистка Я. Абдуллаева — Хем, Ўзбекистон ССР халқ артисти Ш. Бурҳонов — Нолина, Ўзбекистон ССР халқ артисти Қ. Хўжаев — Жоген, республикада хизмат кўрсатган артист Ж. Тожиев — Окхай ролларини ижро этмоқдалар. Г. Гер фотоси.

Партия ва ҳукуматимиз ўзининг ташқи сиёсатида ҳамиша ленинча принципларга амал қилиб, жаҳонда тинчликнинг барқарор бўлиши, халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш, маданий алоқаларни янада яхшилаш сиёсатини амалга ошириб келмоқда.

Ана шу сиёсат туфайли кейинги йилларда айниқса чет эллар билан маданий алоқалар жонланиб кетди. Кейинги икки-уч йил ичида Франция кино санъат арбоблари, Бирма, Хитой, Ҳиндистон, Руминия ва бошқа мамлакатларнинг кино ва театр санъати арбоблари делегациялари Ватанимизга келдилар ҳамда ўзларининг санъатлари билан таништирдилар. Ҳиндистон, Бирма, Хитой санъаткорларининг бепоён Ватанимизнинг турли шаҳарларида, шу жумладан республикамиз пойтахти Тошкентда берган концертлари бу халқларнинг нақадар бой маданият хазинасига эга эканлигини, санъат ва адабиётлари равнақ топаётганини кўрсатди.

Маданий алоқаларнинг мустаҳкамланиши туфайли ўзбек китобхонлари бир қанча мамлакатларнинг, шу жумладан Ҳиндистон ва араб мамлакатлари ёзувчиларининг асарларини ўз она тилларида ўқиш имкониятига эга бўлдилар. Республика давлат нашриёти бу мамлакатлар ёзувчиларнинг асарларини ўзбек тилида босиб чиқармоқда. Бу албатта республикамиз маданий ҳаётида қувончли воқеадир.

Шуни ҳам айтиш керакки, чет эллар билан маданий алоқанинг яхшиланиши халқлар маданияти ва санъати билан янада яхшироқ, янада чуқурроқ танишишда ижобий роль ўйнамоқда. Ҳинд ва ўзбек санъаткорларининг маданий ҳамкорлиги, Ўзбекистон санъаткорлари делегациясининг ўтган йил Ҳиндистонга қилган гастроллари натижасида улуғ ҳинд халқининг кўпгина асарлари ўзбек санъаткорлари репертуарида мустаҳкам ўрин эгаллаб қолди.

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри коллективи ўзбек томошабинларига тақдим этган «Ганг дарёсининг қизи» спектакли ҳам ҳинд ва совет халқлари ўртасидаги ана шу маданий алоқанинг мустаҳкамланиб бориш тимсолидир.

Ҳинд адабиётининг классиги Рабиндранат Тагорнинг «Ҳалокат» романи асосида инсценировка қилинган «Ганг дарёсининг қизи» спектакли томошабинларимизнинг муҳаббатига сазовор бўлди. Томошабинлар спектаклнинг ёрқин картиналарда ҳинд халқининг ўтмишдаги ҳаёти, орзу умидини, интилиши ва курашини яққол кўрадилар.

Асарни инсценировка қилиб, уни саҳнага қўйишда театримизнинг режиссёри ўртоқ А. Гинзбургнинг хизмати диққатга сазовордир. Асарни саҳналаштириш учун А. Гинзбург ва рассом Х. Икромов ўртоқлар Москва ва Ленинград санъат музейлари ҳамда Москвада очилган ҳинд санъати ва маданияти виставкасини бориб кўрдилар, ҳинд маданияти ва урф-одатларини чуқур ўргандилар. Бу эса асарни саҳналаштириш ҳамда саҳнани безашда яхши натижа берди. Спектаклда фойдаланилган кийимлар ана шу виставкадан олиб келинди. Спектаклнинг томошабинларга манзур бўлишининг биринчи сабаби ҳам ҳинд халқининг турмуши, урф-одати ва маданиятининг ҳаққоний реал ифода этилишидадир. Асардаги ҳар бир образнинг чуқур ўрганилиши натижасида бу образлар тўғри талқин этилди ва спектаклда ўз ўрнига эга бўлди. Бу, албатта, даставвал инсценировкачи ва постановкачи режиссёрнинг ижодий ютуғидир.

Спектаклнинг муваффақият қозонишида, шубҳасизки, актёрлар муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам спектаклдаги ролларни ижро этган артистларнинг хизматига етарли баҳо бермаслик мумкин эмас, албатта.

Тажрибали артистларимиздан О. Хўжаев ва Ш. Бурхонов — Нолина, Н. Раҳимов ва З. Муҳаммаджонов — Ромеж, О. Жалилов ва Ш. Қаюмов — Оннода-бабу, Қ. Хўжаев — Жоген, З. Садриева — Хемонкори, Т. Султонова — Нобинкари образларини моҳирлик билан яратдилар. Булар ҳар бир образнинг ўзига хос хислат ва фазилатларини, хусусиятларини ўзлари яратаётган образ сиймосида тўла гавдалантира олдилар ва уларни томошабинларга етказиб бера олдилар.

Шуни ҳам айтиш керакки, Тагор қаҳрамонларининг саҳнада ҳаққоний гавдаланишида ёш артистларимиз ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Ёш актриса И. Маликбоева — Умеж образини яратиб катта ижодий ютуққа эришди. И. Алиева — Камола, Я. Абдуллаева — Хем, Ж. Тожиев ва Р. Ёқубов ўртоқлар Окхай образларини томошабинларга манзур қила олдилар. Бу албатта ёш артистларимизнинг ўз усталарида нечоғлиқ масъулият билан ишлаганликларини кўрсатади.

Ниҳоят шуни айтиш лозимки, композитор С. Юдаков ва рассом Х. Икромовнинг хизматларини қайд этиш зарур. С. Юдаков ҳинд куйларини чуқур ўрганиш ва ижодий фойдаланиш асосида спектакль мазмунига хос музика яратди. Рассом Х. Икромов эса улуғ ҳинд халқининг ҳаёти, урф-одати, маданиятини ўрганиш асосида моҳирлик билан саҳнани безади.

Театр коллективининг масъулият билан ишлаши натижасида пухта спектакль яратилди. Театримиз коллективи бундан буён ҳам ана шундай спектакллар яратишга барча куч ва воситаларини сафарбар этадилар, бунга шубҳа йўқ.

Яқинда театр коллективи СССР Маданият министрлигининг таклифига мувофиқ Москвага жўнайди. Театр коллективи Ватанимиз пойтахти Москвада меҳнаткашларга яхши спектакллардан бири — «Ганг дарёсининг қизи»ни Бадиий театр саҳнасида кўрсатадилар. Коллектив пойтахтда бир ҳафта бўлади. Шу вақт ичида: 19 январда битта, 20 ва 21 январда иккитадан томоша кўрсатади. Спектакллар бир вақтнинг ўзида рус тилига таржима қилиниб эшиттирилади. Бошқа вақтларда эса пойтахт санъат усталари билан суҳбат ва учрашувлар ўтказилади. Шунингдек коллектив концерт ҳам беради. Концертда турли асарлардан парчалар кўрсатилади.

Бундан ташқари театр коллективи Ленинградга ҳам гастролга боради. Гастроль даврида шу спектакль кўрсатилади, концерт берилади, Ленинград санъат усталари билан суҳбат ва учрашувлар ўтказилади.

Театр коллективининг пойтахтга чақирилиши ва у ерда спектакллар кўрсатилиши республикамизнинг маданий ҳаётида катта воқеадир. Бу албатта театр коллективининг ижодий жиҳатдан ўсиб бораётганлигининг яна бир ёрқин намойишидир.

Сора ЭШОНТЎРАЕВА,
СССР халқ артисткаси, Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театрининг директори.

МИРЗАЧЎЛНИ ЎЗЛАШТИРИШ — УМУМХАЛҚ ИШИ!

Мирзачўлда транспорт тармоқлари янада кенгаяди

Партия ва ҳукумат Мирзачўлни мамлакатимизнинг йирик пахтачилик базасига айлантириш мақсадида Мирзачўлнинг Ўзбекистон ва Қозоғистон территориясида жойлашган 300 минг гектар ерини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисида тарихий қарор қабул қилдилар. Бундай катта ҳажмдаги ерни ўзлаштириш ва бу ерларни юқори ҳосилли далаларга айлантириш учун курашда транспорт ҳал қилувчи роль ўйнайди. Чунки чўлни ўзлаштириш учун зарур бўлган ишчи кучи ҳам, машина ва механизмлар ҳам, бинокорлик материаллари ва бошқа нарсаларнинг ҳаммаси ҳам транспорт воситаси билан келтирилади.

Ҳозирги пайтда Мирзачўлга келтирилаётган ишчи кучлари, озиқ-овқат, бинокорлик материаллари, ёқилғи, қурилиш ва сув иншоотлари барпо қилиш учун зарур бўлган машина ва механизмлар асосан 58 ва 62-разъездларга туширилаётир. Тошкент магистралининг Мирзачўлга ёндошиб ўтган темир йўл участкаларининг юк ўтказиш қобилияти анча ўсган бўлишига қарамай, янги ўзлаштирилаётган ерларга кун сайин кўплаб оқиб келаётган юкларни ташиб улгуриш қийин бўлаётир. Шунинг учун эндиликда 58 ва 62-разъездлар шохобчаларини кенгайтириш зарурати туғилди. Бу тадбир амалга оширилса, аҳвол анча енгиллашади.

Маълумки, яқин вақтлар ичида Мирзачўл экономикаси тараққий этган областга айлантирилади. Бу ерда янги шаҳарлар, обод қишлоқлар, ўнлаб колхоз ва совхозлар барпо қилинади. Мана шуларни вужудга келтириш ва Мирзачўл области хўжалигини ҳар томонлама ривожлантириш манфаатлари Мирзачўл территориясида темир йўл ва автомобиль транспорти тармоқлари қуришни талаб қилаётир. Ўзбекистон олимлари ва проектчилари бу масалани атрофлича ўрганиб, Сирдарё станциясини Жиззах станцияси билан бирлаштириш натижасида Мирзачўлнинг темир йўл транспортига бўлган эҳтиёжини қондириш мумкин, деган қарорга келдилар. 110 километр узунликда қуриладиган бу темир йўл янги ўзлаштирилаётган территориядан ўтади ва Мирзачўлнинг ишлаб чиқарувчи кучларини тез суръатлар билан тараққий эттиришга катта хизмат қилади. Шу билан бирга, бу тармоқ Мирзачўлнинг Тошкент ва Самарқанд областлари билан транспорт-иқтисодий алоқаларини янада яхшилашга ёрдам беради.

Бу темир йўл шохобчасини икки навбатга бўлиб қуриш қулай ва фойдалидир. Биринчи навбатда Сирдарё станциясидан «Дружба» совхозигача 68 километр узунликда темир йўл тупиги қурилса, Мирзачўлнинг эҳтиёжлари қисман қондирилади. Кейинча, темир йўл Жиззах станциясигача олиб борилади, бу эса Тошкент темир йўлидан Урол, Сибирь, Қозоғистон транзит поездларининг Ашхабод темир йўлига ўтадиган масофасини анча қисқартиради. Тахминий ҳисоблар шуни кўрсатадики, агар бу темир йўл тармоғи қуриб битказилса юк ташиш масофаси ўрта ҳисобда 50 километр қисқаради. Бу эса халқ хўжалигига жуда катта фойда келтиради; юк ташиш таннархи камаяди, поездлар обороти тезлашади ва ҳаракатланувчи составлардан янада кўпроқ унумли фойдаланиш имконияти яратилади.

Бундан ташқари, янги темир йўлнинг қурилиши транзит поездларнинг ҳаммасини ўз вақтида ўтказишга қийналиб қолган Урсатьевск узели ишини бирмунча енгиллаштиради. Чунки кўпгина транзит поездлар Урсатьевскдан эмас, балки янги йўлдан ўтишлари мумкин бўлади. 1960 йили мана шу йўлдан суткасига 10 жуфт транзит поезд ўтиши мўлжалланади. Сирдарё-Жиззах темир йўлини қуришдан олдин Сирдарё станциясини қайта қуриш юзасидан бир қанча ишларни амалга ошириш зарур. Жумладан, из ётқизиш ва стрелка переводчиклари ўрнатиш учун камида 30 минг кубометр тупроқ ишларини бажариш керак.

Сирдарё-Жиззах участкаси орасида юк ортиш ва юк тушириш ишларини рационал бажариш учун 7-8 темир йўл станцияси қурилади. Бу станцияларни проектлаштириш пайтида қабул қилиш ва жўнатиш йўлларининг узунлигига алоҳида эътибор бериш керак. Бунда ҳозирги мавжуд станцияларда қабул қилиш ва жўнатиш йўлларининг қисқалиги туфайли оғир юкли поездларни кўп ўтказишга имкон бўлмаётганлигини назарда тутиш лозим. Яқин йиллар ичида 2 ва 4 ўқли вагонлар ўрнига 6 ўқли ва 95-100 тонна юк ташийдиган вагонларнинг кенг миқёсда жорий қилинишини ҳам эътиборга олиш керак.

Станцияларнинг юк тушириш ва юк ортиш жойларини шунга мўлжаллаб қуриш керакки, Тошкент томонидан янги темир йўл бўйлаб кўмир, ускуна, машина, ўғит, ёғоч, тахта, ғалла ва шу сингари юклар; Фарғона водийсидан цемент, нефть маҳсулотлари; Жиззах томондан минерал ўғит, оҳак, тош-шағал каби юклар ташиладиган бўлсин.

Қўриқ ерларни ўзлаштириш йўл очишдан бошланиши ҳаммага маълум. Демак, ҳозирги пайтда Мирзачўлда йўл қурилиши биринчи даражали муҳим масалалардан биридир. Шунинг учун ҳам йўл қурувчиларнинг иши жуда кўп, уларнинг қўли-қўлига тегмаётир. Улар йўл қуриш ишида бир қанча қийинчиликларга ҳам учрамоқдалар. Бу қийинчиликлар табиий шароит билан боғлиқдир.

Мирзачўл тупроғи составида туз кўп, шўр тупроқ эса темир йўл полотносига катта салбий таъсир кўрсатади. Олимларимиз тупроқнинг мана шу хусусиятини камайтириш ёки бошқа усул билан узоқ фойдаланиладиган мустаҳкам йўл қуриш проблемасини ҳал қилиш устида ишламоқдалар. Бу масала ҳал бўлгач, Сирдарё-Жиззах темир йўли қурилиши бошланади.

Маълумки, автомобиль йўллари ҳамма шаҳар ва қишлоқларни темир йўл станциялари билан боғлайди. Республика Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги ходимлари шуни назарда тутган ҳолда, Мирзачўлга транспорт хизматини яхшилаш юзасидан шошилинч чораларни тезда амалга оширишлари талаб қилинади. Районлараро ва район ичида автомобилда пайдар-пай юк ташиб туришни ҳамда янги ерларда пахтачиликнинг янада ривожланишини кўзда тутган ҳолда, республика ҳукумати Мирзачўлда 550 километр узунликдаги қаттиқ жисм билан қопланган йўл қуриш тўғрисида қарор чиқарди. Бу йўлнинг 400 километри асосан Жанубий ва Марказий каналлар бўйлаб қурилади. Бу йўллар Крупская номли колхоз орқали 21 ва 22-совхозларгача боради.

Янги ташкил қилинган ва ташкил қилинадиган 34 совхоз бир-бири билан асосан автомобиль транспорти воситасида иқтисодий алоқа қилади. Шу мақсадда умумий узунлиги 150 километр бўлган совхозлараро йўл қурилади.

Йўл қурилишида энг қийин иш тупроқ ишлари бўлиб, унинг ҳажми ҳам каттадир. Буни лоақал шундан ҳам билиш мумкинки, одатдаги темир йўлни қуриш учун из ётқизиладиган жойнинг тупроғи 6-7 метр кенгликда тозаланади ва текисланади. Бунинг учун ҳар бир километр масофада 3000-5000 кубометр тупроқ ишларини бажариш лозим бўлади. Юқори категорияли йўл қуришда эса бундан ҳам кўп тупроқ иши бажарилади.

Мирзачўлда кенг ҳажмда олиб бориладиган йўл қурилиши максимал даражада механизациялашади. Бунинг учун 1960 йилгача 8 та машина-йўл станцияси ташкил қилинади. Бу станциялар бульдозер, экскаватор, автогрейдер, скрепер, трактор погрузчик ва трактор катка (текислагич), автомашина каби йўл қурилиши учун зарур бўладиган қудратли техника билан етарли даражада таъминланади. Бу станциялар ишга туширилгач, Мирзачўл воҳасида йўл қурилиши ҳажми кескин даражада кенгаяди ва иш суръати кескин ортади.

Қаттиқ жисмлар билан қопланган автомобиль йўллари қуриш юзи ҳеч нарса билан қопланмаган оддий йўлга қараганда жуда кўп афзалликларга эга. Биринчи хил йўл тез бузилмайди, демак, тез-тез ремонт қилиб туриш учун куч ва маблағ талаб қилмайди. Иккинчидан, бундай йўл автомобиллар қатновини осонлаштиради. Йўл қанчалик яхши бўлса, автомобиль деталлари ҳам шунчалик кўпга чидайди, кўплаб халқ хўжалик маблағларини тежаб қолиш имконияти туғилади. Маълумотларга қараганда, автомобилда юк ташиш таннархи асфальт-бетон шосседа шағал йўлдагига нисбатан 20-30 процент, оддий тупроқ йўлдагига қараганда эса 70-80 процент арзонга тушади.

Хулоса қилиб айтганда, яқин вақтлар ичида Мирзачўл воҳаси автомобиль ва темир йўл транспорти тараққий этган районга айланади. Чунки катта ҳажмдаги ерларни ўзлаштириш ва ўзлаштирилган ерларда йилдан-йилга деҳқончиликни ривожлантириш, чўл ўрнида обод шаҳар ва қишлоқлар барпо қилишнинг асосий калиди транспортни ривожлантиришдадир. Транспортни ривожлантириш Мирзачўл экономикасини юксалтириш билан бирга, унинг маданиятини равнақ топтиришда ҳам беқиёс катта роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз Мирзачўл воҳасида темир йўл ва автомобиль транспорти тармоқларини кенгайтириш ва уларни жадал усулда қуриш учун катта куч ва маблағ ажратди. Юзлаб ватанпарвар азаматлар эса бу ишни тез вақт ичида амалга ошириш учун жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Республика олимлари ўз навбатида уларга қўлларидан келганча ёрдам қилаётирлар.

С. ХЎЖАЕВ.
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий ходими, иқтисод фанлари кандидати.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигида

Чигит, маккажўхори ва оқжўхорини квадрат-уялаб экишга тайёргарлик кўриш тўғрисида

Республика МТС ва колхозларининг 1957 йилда чигит, маккажўхори, оқжўхорини квадрат-уялаб экишга тайёргарлик юзасидан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик Министрлиги томонидан ишлаб чиқилган қуйида эълон қилинган тадбирлари Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан маъқулланган.

1956 йилда квадрат-уялаб чигит экиш ва қатор ораларини узунасига, кўндалангига парвариш қилиш усулининг ёппасига қўлланилганлиги пахта ҳосилдорлигини ошириш ҳамда пахта етиштиришда сарф бўладиган меҳнатни камайтирган ҳолда унинг миқдорини анча ўстиришда муҳим омил бўлди. Ўзбекистон колхозларида 60 процент майдондаги ғўза квадрат-уялаб ва тўғри бурчак уялаб жойлаштирилган эди. 1955 йилдагига қараганда бир ярим баравар кўп майдон икки томонлама парвариш қилинди.

Режа сими ёрдами билан квадрат-уялаб чигит экиш методи колхоз ва совхозларнинг иш практикасидан мустаҳкам ўрин олди. Бу ишга тегишинча эътибор берилган, кадрлар яхши тайёрланган, участкалар тўғри белгиланиб, бошқа тайёргарлик тадбирлари амалга оширилган жойларда режа сими тортиб, чигит экиш қисқа муддатда ва юқори сифатли ўтказилди. Мирзачўл районидаги 2, Ленин районидаги 1, Сталин районидаги 1, Олтинкўл, Пахтаобод ва бошқа МТСларда квадрат-уялаб чигит экувчи сеялкалар билан экилган ҳамма майдонларда аниқ квадратлар ҳосил бўлди.

Квадрат-уялаб чигит экиш маданияти асосан режа сими тортиб экишни бутун чоралар билан кенгайтириш ҳисобига ривожлантирилмоғи керак. **Қишлоқ хўжалик органлари, МТС, колхоз раҳбарлари, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг вазифаси — 1957 йилда режа сими тортиб чигит экиладиган майдонларни камдеганда икки баравар кўпайтиришдан ва ана шу майдонларнинг ҳаммасида қатор ораларининг узунасига-кўндалангига парвариш қилинишини таъминлашдан иборатдир.**

Квадрат-уялаб экишга пухта ва ҳар тарафлама тайёргарлик кўриш— бу вазифани муваффақиятли ҳал этишнинг муҳим шартидир. Ўтган йилларда қониқарсиз тайёргарлик кўрилганлиги натижасида квадрат-уялаб экишдаги имкониятлардан фойдаланилмади ва катта майдонларда квадратлар ҳосил бўлмади. Бу хатоларнинг такрорланишига йўл қўймаслик керак.

1956 йилда кўп МТС ва колхозларда квадрат-уялаб маккажўхори ва оқжўхори экиш жуда қониқарсиз уюштирилди.

Квадрат-уялаб экиш усулини янада ривожлантириш, пахта, маккажўхори ва оқжўхори етиштиришни анча кўпайтиришнинг жуда муҳим омилидир.

ЧИГИТНИ КВАДРАТ-УЯЛАБ ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УЧАСТКА АЖРАТИШ

Колхоз, МТС, район ва областларнинг таклифларини эътиборга олиб, 1957 йилда республикада 935 минг гектар майдонда ғўзани квадрат-уялаб жойлаштириб, механизмлар билан икки томонлама парвариш қилишни амалга ошириш керак. Шу жумладан 559 минг гектар майдонда ғўзалар 50Х50 сантиметр схемалари бўйича, 63 минг гектар майдонда 55Х55, 175 минг гектар майдонда 60Х60, 130 минг гектар майдонда 60Х45, 8 минг гектар майдонда 45Х45 сантиметрлик схемалар бўйича жойлаштирилади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги Министрлиги 500 минг гектар майдонга режа сими тортиб чигит экиш вазифасини белгилади. Шу жумладан Тошкент областида 69 минг гектар, Фарғона областида 68 минг, Наманган областида 41,5 минг, Андижон областида 62 минг, Самарқанд областида 50 минг, Бухоро областида 56,5 минг, Қашқадарё областида 40 минг, Сурхондарё областида 38 минг, Хоразм областида 35 минг ва Қорақалпоғистон АССРда 40 минг гектар майдонга режа сими тортиб чигит экилади.

Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик министрига ва область қишлоқ хўжалик бошқармаларининг бошлиқларига беш кун муддат ичида ҳар бир МТС бўйича режа сими тортиб, квадрат-уялаб чигит экиш топшириғини тасдиқлаш, МТС директорларига эса 10 кун муддат ичида ҳар бир трактор бригадаси бўйича ана шундай топшириқларни тасдиқлаш таклиф этилди. Квадрат-уялаб чигит экувчи сеялкалардан юксак унумли фойдаланиш ҳисобига режа сими тортиб, чигит экиладиган майдонни кўпайтириш юзасидан МТС ходимлари ва колхозлар кўрсатаётган ташаббусни бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш зарур.

Колхозларнинг раҳбарлари, агрономлари ва далачилик бригадаларининг бошлиқлари билан биргаликда ўн кундан кечиктирмай, ҳар бир далачилик бригадаси ва колхоз бўйича 1957 йилда ғўзани квадрат-уялаб жойлаштиришнинг қайси схемаси қўлланилишини узил-кесил белгилаб чиқиш лозим. Бу ишни амалга оширганда колхоз активларининг таклифларини назарда тутиш зарур ва маъмуриятчиликка сира йўл қўймаслик керак.

Колхоз правлениеларига битта далачилик бригадаси учун ғўзани квадрат-уялаб жойлаштиришнинг қоида тариқасида битта схемасини қўлланишни тавсия этилади. Токи квадрат-уялаб ва оддий усулда экилган ғўзаларни парвариш қилишнинг умумий ҳажми мазкур далачилик бригадасига 1-2 ёки бундан ортиқ чопиқ трактори белгилаб қўйиш ва бу тракторлардан тўла нагрузка билан фойдаланиш имконини берсин ҳамда ҳар бир тракторчи чигитни ўзи экиб ғўзани узунаси ва кўндалангига фақат ўзи парвариш қилсин.

Ишчи кучи кам бўлган колхозларда қулай далалар мавжуд бўлган тақдирда қоида тариқасида ҳамма майдонга ғўзани квадрат-уялаб жойлаштириш тавсия қилинади.

Январь ойида режа сими тортиб, чигит экиладиган участкалар ажратиб қўйилмоғи керак. Ер ажратаётганда аввало ўтган йили шундай усул билан экиш ўтказилган далалардан бошлаш, шунингдек оддий қаторлаб экиб, механизм билан яганалаш орқасида ғўза квадрат-уялаб жойлаштириладиган далаларга эътибор бериш керак. Ажратилган участкаларга белги ёзиб, қозиқлар қоқиб қўйилиши лозим.

Участкаларни яхлитлаштириш, квадрат-уялаб чигит экиш учун ажратилган участкаларни яхлитлаштириш, текислаш ва тут дарахтларини кўчириб ўтказиш ишлари дарҳол қизитиб юборилмоғи лозим. Бунинг учун МТСда мавжуд бўлган бутун техникадан тўла фойдаланмоқ керак. Бу участкаларда тут дарахтлари кўчириб ўтказишни 15 февралдан кечиктирмай тугалламоқ зарур.

Шудгор қилинган жойларда режа сими тортиб чигит экилса квадратлар аниқ чиқишини назарда тутиб, ҳамма участкаларда ер ҳайдашни тезроқ тугаллаш учун барча чораларни кўрмоқ лозим. Бундай участкаларда экиш олди ишлари пухта ўтказилиши, квадрат-уялаб чигит экувчи сеялкаларнинг яхши ишламоғи учун шарт-шароит вужудга келтирилиши шарт.

Барча колхозларда қиш ва эрта баҳорда далани текислашга алоҳида эътибор берилмоғи керак. Далани текислаш чигитни тўла ундириб олиш, аниқ квадратлар ҳосил қилиш, эгат олиб, сифатли суғориш, барча ғўзаларнинг бир меёрда ўсиб ривожланишини таъминлашнинг жуда муҳим воситаларидан биридир. Ғўзанинг сийрак чиқишига йўл қўймаслик учун бутун чоралар кўрилмоғи керак. Ҳар бир дала учун конкрет шароитларни ҳисобга олган ҳолда, ғўза туплари қалинлиги юзасидан топшириқ белгиланиши керак. МТСларнинг барча ходимлари ва колхозчиларга ғўза тупларининг керакли қалинликда бўлишини таъминлаш — ҳосилдорликни оширишнинг жуда муҳим резерви эканлиги кенг тушунтирилсин.

Ўтган йили режа сими тортиб, чигит экишга ажратилган далаларни қиш даврида асбоблар билан чизиб чиқиш ижобий натижалар берди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги бу тажрибани ҳисобга олиб, январь ва февраль ойлари давомида режа сими тортиб чигит экиладиган ҳамма участкаларни асбоб билан чизиб чиқишни таклиф этди.

1956 йилда квадрат-уялаб чигит экиш тажрибаси шуни кўрсатдики, иккита контроль линия олиниб чигит экилса, квадратлар хила аниқ чиқади. Шу муносабат билан участкаларни асбоб билан чизиб чиққанда агрегат биринчи марта ўтадиган линия билан иккита контроль линияни участканинг боши ва этагидан чиқариш, айни вақтда 6 та репер ўрнатишга қарор қилинди. Ўтган йили асбоб билан битта контроль линия чиқарилган жойларда бу йил қўшимча равишда иккинчи контроль линия чиқариш ҳамда илгари ўрнатилган реперларнинг сақланиб қолган ва қолмаганлигини текшириб чиқиш, реперлар йўқ бўлиб кетган жойларда уларни тиклаш чорасини кўриш керак.

МТС директорларига бу ишни бажариш учун колхозлар билан шартнома тузиш ҳамда бу ишни МТС ер тузувчилари ва министрлик ер тузиш партиялари кучлари билан бажариш, шу билан бирга экиш агрегатларида ишлайдиган колхозчиларни ҳам бу ишга жалб этиш таклиф этилди.

Шу йилнинг баҳорида бир қатор МТСларда чигитни режа сими тортиб диоганал тартибида экиш усулини текшириб кўриш мўлжалланди.

МАККАЖЎХОРИ ВА ОҚЖЎХОРИНИ КВАДРАТ-УЯЛАБ ЭКИШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УЧАСТКА АЖРАТИШ

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги 110 минг гектар майдонда режа сими тортиб маккажўхори ва оқжўхори экиш топшириғини тасдиқлади. Шу жумладан, Тошкент области колхозларида шу тариқа 13 минг гектар, Фарғона областида 7 минг гектар, Наманган областида 7 минг, Андижон областида 8 минг, Самарқанд областида 23 минг, Бухоро областида 9 минг, Қашқадарё областида 18 минг, Сурхондарё областида 7 минг, Хоразм областида 8 минг, Қорақалпоғистон АССРда 10 минг гектар ерга маккажўхори ва оқ жўхори экилиши керак. Ҳар бир МТС ва ҳар бир трактор бригадаси бўйича квадрат-уялаб маккажўхори ва оқжўхори экиш юзасидан конкрет топшириқлар тасдиқланиши керак. Аввалдан маркёр юргузиб, кичик участкаларга ҳам маккажўхори ва оқжўхорини қўлда квадрат қилиб экиш ҳисобига квадрат-уялаб жойлаштириладиган майдонни кўпайтириш юзасидан колхозлар бошлаган ташаббусни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаш керак. Бундай участкаларда экинлар кейинчалик от-улов ҳамда от, трактор ёрдами билан узунасига-кўндалангига ишланади.

Шу йил январь ойида ҳар бир колхозда квадрат-уялаб маккажўхори ва оқжўхори экиладиган далаларни ажратиб чиқиш, бу экинларни қоида тариқасида массивларга жойлаштириш, худди пахта далаларида ерни тайёрлашда ўтказиладиган агротехника тадбирларига ўхшаш тадбирларни ўтказиш, далаларни пухта ҳозирлаб қўйиш лозим. Квадрат-уялаб чигит экувчи сеялкаларни мослаштириб, маккажўхори ва оқ жўхори экишни далада иккита контроль линияси чиқаргандан кейингина ўтказиш, бунинг учун далани асбоб билан худди пахта даласидагидек чизиб чиқиш керак.

Дон олиш мақсадида маккажўхори экилганда қоида тариқасида 70х70 сантиметрли схемалар қўлланилсин. СКГХ-6 маркали махсус маккажўхори сеялкалари билан квадрат-уялаб маккажўхори экканда албатта режа сими кўндалангига ўз-ўзидан кўчиб юрадиган қилинсин ва ҳар бир уяга белгиланган миқдорда уруғ (дон олиш мақсадида экканда 3-4 уруғ, силос қилиш мақсадида экканда 5-6 уруғ) ташлаб кетадиган бўлсин.

КАДРЛАР ВА ТЕХНИКАНИ ТАЙЁРЛАШ

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги шуни қайд қилиб ўтдики, кадрларни тўғри танлаш ва юксак сифатли ўқитиш квадрат-уялаб экишни ҳамда аниқ квадратлар ҳосил қилишнинг жуда муҳим шартидир. Шунинг учун барча қишлоқ хўжалик органларига колхоз правлениелари билан биргаликда ҳар бир квадрат-уялаб экиш агрегатининг шахсий составини 20 январга қадар пухта танлаб чиқиш ҳамда экиш агрегатининг шахсий составини (универсалчи-тракторчи, унинг ўзи айни вақтда агрегат бошлиги бўлади, сеялкачи, режа симининг контролёри, фиксаторчи, режа симини кўчириб юрувчи икки киши ва тортма лебедкани созловчи) район ташкилотлари билан биргаликда тасдиқлаб чиқиш таклиф этилди. Бундай ходимлар биринчи навбатда квадрат-уялаб экишда ишлаган механизаторлар билан колхозчилар орасидан, шунингдек чопиқ тракторларининг энг яхши тракторчилари ва анча уқувли ва тажрибали колхозчилар орасидан танлаб олиниши керак.

Квадрат-уялаб экиш учун кадрлар тайёрлаш семинарлари ва постларининг машғулотларини ўтказиш тартиби ҳамда муддатлари тасдиқланди. Январь ойининг учинчи ўнкунлигида область марказларида квадрат-уялаб экиш юзасидан МТС директорлари, бош инженерлари, участка бошлиқлари, МТСларнинг қишлоқ хўжалик машиналари бўйича инженерлари ҳамда колхоз агрономларининг семинарларини ўтказиш керак. 15 февралгача МТСлар олдида колхоз раислари ва колхоз правление аъзолари, далачилик ҳамда трактор бригадалари бошлиқларининг семинарлари ўтказилсин. Чигитни квадрат-уялаб экадиган шахсий состав МТСлар олдидаги икки ҳафталик курсдан ўтказилсинлар.

МТС директорлари, бош агрономлари ва бош инженерларига курс машғулотларининг ўтказилиши устидан шахсан ва бевосита контроллик қилиб туриш топширилди. Ўқувчиларнинг аниқ квадратлар ҳосил қилишда амалий билим олишларига сеялкаларни тўғри созлай билишларига ҳар бир уяга минерал ўғит солиб кетиш билан бир вақтда 8-10-тадан чигит ташлаб кетадиган бўла олишларига алоҳида эътибор бериш зарур.

Механизаторлар билан колхозчиларнинг амалий ўқишига 1956 йилда экилган бутун майдонда аниқ квадрат ҳосил қилган квадрат-уялаб чигит экиш агрегатларининг шахсий составини жалб этиш ҳамда уларнинг тажрибасини кенг пропаганда қилиш керак.

Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалик министрига ва область қишлоқ хўжалик бошқармаларининг бошлиқларига режа сими тортиб чигит экишда аниқ квадратлар ҳосил қилишга эришган агрегатларнинг бутун шахсий составига 1956 йил иш натижаларига қараб «квадрат-уялаб экиш устаси» унвони бериш ҳамда уларга белгиланган нусхада махсус гувоҳномалар топшириш вазифаси юкланди.

Курсларда ўқиш тамом бўлганидан кейин тракторчилар, сеялкачилар ва экиш агрегатининг бутун шахсий состави МТС директори раислигидаги комиссия томонидан синовдан ўтказилмоғи керак. Синов комиссиясига ҳар бир экиш агрегатининг шахсий состави аниқ квадратлар ҳосил қилиш техникасини амалда нақадар ўзлаштирганлигини текшириб кўриш мажбурияти юкланди. Амалий имтиҳондан муваффақиятли ўтган экиш агрегати шахсий составининг ҳар бир ходимига квадрат-уялаб экишда ишлаш ҳуқуқини берадиган маълум нусхадаги гувоҳнома топширилмоғи лозим. Шундан сўнг сеялкачилар МТС мавсумий ишчилари штатига киритилади ҳамда МТС бўйича чиқарилган буйруққа кўра бутун экиш даври учун ҳар бир экиш агрегатининг шахсий состави тасдиқланади.

МТС директорлари ва бош агрономлари шундай тартиб белгиламоқлари керакки, ҳар бир экиш агрегатининг шахсий состави синовдан кейин муайян участкаларга бириктиб қўйилган бўлсин, шахсий состав ўзи экиш ўтказадиган ана шу участкада экишга тайёргарлик тадбирларини амалга оширишда бевосита қатнашиш имкониятига эга бўлсин.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлиги аниқ квадратлар ҳосил қилиш учун моддий манфаатдорликни ошириш ва масъулиятни кўтариш мақсадида МТС директорларига квадрат-уялаб чигит экувчи сеялкалардаги иш учун узил-кесил ҳисоб-китоблар чигит униб чиққандан кейин ўтказилсин деб таклиф этди. Шу билан бирга аниқ квадратлар ҳосил қилинмаган майдонлар учун оддий қаторлаб экилган майдонларга белгиланган норма ва баҳолар бўйича ҳақ тўланади.

Колхоз правлениеларига квадрат-уялаб экиш агрегатида ишловчи колхозчиларнинг меҳнатига қуйидагича ҳақ тўлаш тавсия этилди: Тракторчилар учун белгиланган смена нормаси бажарилган тақдирда:

режа симининг контролчисига 2,5 меҳнат куни,

фиксаторчига 2,25 меҳнат куни;

режа симини кўчирувчига 1,75 меҳнат куни,

тортма лебедкани созловчига — 2,0 меҳнат куни.

Экилган майдоннинг 90-100 процентида аниқ квадратлар ҳосил қилинган тақдирда колхоз правлениеларига экиш агрегатларининг ходимлари учун икки баравар кўп меҳнат куни ҳисоблаб ёзиш тавсия этилди. Иш сифати паст бўлиб, квадратлар аниқ чиқмаган ҳолда меҳнат кунлари 30-35 процент кам ҳисобланиши керак. Меҳнат кунларини узил-кесил ҳисоблаб ёзиш чигитнинг униб чиқиши текширилгандан кейин амалга оширилади.

Қишлоқ хўжалик министрлиги «универсал» тракторларни тайёрлаш ва қайта мослаштириш, чигит экувчи сеялкаларни, культиваторларни ҳамда чанглагич-пуркагич асбобларни тайёрлаш ва қайта мослаштириш юзасидан областлар бўйича топшириқларни тасдиқлади. Ҳар бир МТСда ДТ-24-3 маркалик барча тракторларнинг техника аҳволи ва бу тракторларга НК-3,0 маркали культиваторни қўшиб СКГХ-6А маркали сеялкалар осилган-осилмаганлиги текшириб чиқилиши керак. Чунки НК-3,0 культиваторида экиш билан бир вақтда ўғит солиб кетилади. Ҳар бир трактор бригадасига муайян миқдорда трактор, сеялка, культиватор, чанглагич-пуркагич, асбоблар ва бошқа машиналар бириктиб қўйилиши лозим. Токи қабул қилинган схемалар ва қатор оралари бўйича ерни экиш олдидан ишлаш, ғўзани, маккажўхори ва оқжўхорини экиш ва парвариш қилиш мумкин бўлсин.

Қишлоқ хўжалик министрлиги квадрат-уялаб чигит экувчи СКГХ-4, СКГХ-6 ва СКГХ-4-6 маркали сеялкалардан режа сими тортмай оддий экишда фойдаланишни манъ этди.

Қишлоқ хўжалик министрлиги квадрат-уялаб экиш билан айни вақтда ўғит солиб кетиш ҳосилдорликни оширишни таъминловчи янги прогрессив агротехника усули эканлигини назарда тутиб, бу усулни кенг қўлланиш чорасини кўришни таклиф этди. Бунинг учун экиш вақтида колхозларда зарур миқдорда суперфосфатнинг органик ўғитлар билан аралашмаси тайёрланмоғи зарур. МТС ва колхозларнинг барча мутахассислари ДТ-24-3 маркали тракторларда ишловчи тракторчилар ва сеялкачилар экиш билан бир вақтда ўғитни тўғри солиб кетиш техникасига ўқитилмоғи керак. Министрлик белгиладики, СКГХ-6А сеялкалари билан чигит экиш фақат айни вақтда ўғит солиб кетиш йўли билан ўтказилади.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР САЙЛОВИГА ПУХТА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК!

Округ сайлов комиссиялари составига кандидатлар кўрсатилмоқда

Тошкентда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайлов ўтказадиган округ сайлов комиссияларига кандидатлар кўрсатиш давом этмоқда. Корхона, муассаса ва ўқув юртларининг коллективлари, меҳнаткашларнинг жамоат ташкилотлари ва жамиятлари бу комиссияларга илғор ишчиларни, интеллигенция вакилларини, актив жамоат ходимларини кўрсатмоқдалар.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советига сайлов ўтказадиган округ сайлов комиссиялари составига 2-тегирмон комбинатининг ишчиси А. К. Еремина, Марказий Телеграф бошқармасининг старший телеграфисткаси А. Г. Сутягина, «Узгоспроект»нинг техниги Р. Носиров, макарон фабрикасининг прессчиси Т. Ботиралиева, «Металлоширпотреб» заводининг старший мастери А. Г. Завольская республика енгил саноат министрлигига қарашли трикотаж фабрикасининг учетчиги А. Н. Сафронова кўрсатилдилар.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советига сайлов ўтказадиган округ сайлов комиссияларига кўрсатилган кандидатлар орасида Охунбобоев номли 1-пахта тозалаш заводининг лаборанткаси Н. Назирова, СоюзНИХИ директорининг ўринбосари П. В. Протасов, электромеханика заводининг старший технологи Р. М. Лемперт, 120-ўрта мактабнинг директори Х. Аминова, 10-шаҳар касалхонасининг медицина ҳамшираси У. Орифжонова ва бошқалар бор.

* * *

Тошкент область Советида сайлов ўтказадиган округ сайлов комиссиялари составига кандидатлар қилиб карборунд заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан эритувчи С. Нуримов, врачлар малакасини ошириш институти касаба союз ташкилотидан кафедра мудири З. С. Шкаренко, экскаватор заводи коллективидан стерженчи Е. А. Писанкина, пахта саноати Марказий илмий текшириш институтининг ходимларидан инженер Г. Д. Кушнаренко белгиланди. Шу комиссиялар составига кўрсатилган кандидатлар орасида «Многопром» ҳунармандчилик артелининг раиси М. Шомансурова, Фрунзе район пишчеторгининг товароведи А. Юсупхўжаев, лак-бўёқ заводининг ишчиси А. В. Серегин, «Узбекэнерго»нинг старший инженери Н. К. Грибачев бор.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советига сайлов ўтказадиган округ сайлов комиссияларига кандидатлар кўрсатиш давом этмоқда. Бу комиссиялар составига «Ташкенткабель» заводининг мастери А. Содиқов, Тошкент медицина институтининг ассистенти В. А. Каримов, тўқимачилик комбинати читга гул босиш фабрикасининг раклисти Е. Карабаев, «Ташсельмаш» заводининг технолог-инженери Д. Т. Гальянт, 2-«Ташхлопкомаш» заводининг мастери В. Т. Ильюшенко ва бошқалар тавсия этилди.

(ЎзТАГ).

Суратда: Октябрь районидаги шаҳар Маданият уйига жойлашган 21-агитпункт мудирининг ўринбосари ўртоқ **Тожи Хусанов** агитаторлар билан галдаги вазифалар тўғрисида инструктаж ўтказмоқда.

А. Палехов фотоси.

Агитация ишлари қизитилаётир

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 205-сайлов участкасига қарашли 7-агитпункт 22-ўрта мактаб биносига жойлашган. Агитпункт 48 агитаторни ўзига бирлаштирган. Булардан 27 киши олий маълумотлидир, 10 дан ортиқ киши ВЛКСМ, 6 киши КПСС аъзосидир. Агитаторларнинг асосий кўпчилигини ўтган сайловларда ҳам ишлаб, агитация ишида анчагина тажриба ортирганлар ташкил қилади.

— Ўзбекистон ССР Олий Советининг маҳаллий Советларга сайлов ўтказиш тўғрисидаги Фармони эълон қилиниши билан,— дейди агитпункт мудири ўртоқ Х. Ҳошимов, — дарҳол ишга киришдик. Агитаторларни тайинлаб, сайловчилар ўртасида олиб бориладиган агитация ишлари планини тузиб чиқдик. Маҳаллий Советларга ўтказиладиган сайлов муносабати билан йиғилиш ўтказилиб, агитаторларнинг вазифаси муҳокама қилинди. Ҳозир қатъий план асосида ишламоқдамиз.

Агитпункт хизмат қилиши лозим бўлган 4-Тахтапул «Колхоз» ва «Янги ҳаёт» маҳаллаларидаги хонадонлар агитаторларга бириктиб қўйилди. Шу кунларда улар сайловчилар ўртасида КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорлари, СССР Конституцияси, маҳаллий Советларга сайлов тўғрисида, халқаро ва бошқа темаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар. Бундай темаларда суҳбат ўтказишдан олдин мактаб партия ташкилотининг секретари ўртоқ А. Абдулов агитаторларга консультация ўтказади, қандай темаларга кўпроқ эътибор бериш кераклиги ҳақида маслаҳатлар беради.

Агитпунктда ҳар бир маҳалла учун алоҳида кундалик дафтар тутилган. Ҳар бир агитатор сайловчилар ўртасида ўтказилган тадбирни ана шу дафтарга ёзиб боради. Х. Отажонов, Б. Нуъмонов, Н. Дубанова, М. Ҳайдарова, А. Шоҳамидов, С. Исамуҳамедов, Ў. Юнусов, А. Баканова ўртоқлар агитация ишларини дастлабки кунларданоқ яхши ташкил қилиб, бошқаларга намуна бўлаётирлар.

Агитколлектив аъзолари сайловчиларни рўйхатга олишга ҳам яқиндан ёрдам беряптилар. Бу ерда «Агитаторлар овози» номли деворий газетанинг навбатдаги сони тайёрланмоқда. Унда илғор агитаторларнинг иш тажрибаси ёритилади, дастлабки даврдаги камчиликлар очиб ташланади.

Хуллас, 7-агитпункт коллективи иши билан танишган киши бу ерда маҳаллий Советлар сайловига қизғин тайёргарлик кўрилаётганига ишонч ҳосил қилади.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

ТАЙЁРГАРЛИК КУЧАЙТИРИЛМОҚДА

Киров, Октябрь район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари маҳаллий Советлар сайловига тайёргарлик кўриш ишига зўр эътибор бермоқдалар. Икки район территориясида ташкил этилган, область, шаҳар ва район Советларига сайлов ўтказадиган 716 та округ сайлов комиссияси, шунингдек район сайлов комиссияларининг бинолари шинам қилиб безатилмоқда. Сайлов комиссиялари сайлов олди тайёргарлик ишларини бошлаб юбордилар.

Киров район партия комитети агитпункт мудирлари, агитаторлар ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари билан сайлов олди кампаниясига тайёргарлик кўриш масаласи юзасидан йиғилиш ўтказди. Бу йиғилишга 134 киши қатнашди. Райондаги агитпунктларнинг деярлик ҳаммаси сайлов олди агитация ишларини бошлаб юбордилар.

Октябрь район партия комитети райондаги 98 агитпункт мудири ва ўринбосарларини тасдиқлади. Бу агитпунктларга бирлашган 3500 агитатор сайловчилар ўртасида сайлов тўғрисидаги Низомни тушунтирмоқда турли темаларда суҳбатлар ўтказмоқда.

Райондаги 42, 76, 84-мактаблар, Ҳамза номли театр ва Островский номли пионерлар саройи биносига жойлашган агитпунктлар ўз ишини сайлов олди кампанияси даври учун тузилган план асосида бошлаб юборган. Агитаторлар билан семинар ўтказилди. Сайловга тайёргарлик уюшқоқлик билан олиб борилаётир.

Ота-оналар активининг шаҳар йиғилиши

Тошкентда ота-оналар активининг шаҳар партия комитети чақирган йиғилиши бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Мажлислар залида ота-оналар комитетларининг аъзолари, педагоглар, мактабларнинг директорлари, партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари, республика министрлари, мактабларни оталикка олган корхоналарнинг директорлари тўпландилар. «Оилада ва мактабда болалар ўртасидаги тарбия ишларини кучайтириш тўғрисида» шаҳар партия комитетининг секретари ўртоқ Ғуломов доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари ўз тажрибалари ҳақида сўзлаб бердилар, ўсиб келаётган авлодни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасида иш практикаси илгари сурган бир қанча масалалар юзасидан фикр олишдилар.

64-мактаб ҳузуридаги ота-оналар комитети раиси ўртоқ Бардадинанинг нутқи ғоят қизиқиб тингланди. Бу комитетнинг аъзолари ўқитувчиларга кун сайин ёрдам бериб турмоқдалар, мактабнинг бутун ҳаётида актив қатнашмоқдалар, оила билан ўқув юртининг педагогика коллективи ўртасидаги алоқани мустаҳкамлаш тўғрисида жонкуярлик қилмоқдалар.

Бу мактабда ота-оналар учун педагогика темасида лекциялар ўқилмоқда, болалар тарбияси тўғрисидаги адабиётлар виставкаси жиҳозланган, «Оила ва мактаб» деган деворий газета чиқарилмоқда. Ўқишда орқада қолаётган ўқувчиларга катта эътибор берилмоқда. Ота-оналар комитетининг аъзолари ўқувчиларнинг уйларига тез-тез бориб турмоқдалар, уларнинг ўқишда орқада қолишларига таъсир қилаётган сабабларни аниқламоқдалар ва зарур топилган тақдирда ота-оналарга таъсир қилиб, уларнинг болаларга тўғри муносабатда бўлишларига эришмоқдалар. Жамоатчиликнинг актив ёрдами билан ота-оналари ишда банд бўлган ўқувчилар учун мактабда яна қолиб ўқишни давом эттирадиган хоналар белгиланган.

Ота-оналар комитетларининг аъзоларидан Мельников (67-мактаб), Неъматов (107-мактаб), Саркисева (68-мактаб), Содиқов (22-мактаб) ўртоқлар ҳам оила билан мактаб ўртасидаги алоқа кучайиб бораётганлиги тўғрисида сўзлаб бердилар.

Йиғилишда ёшлар ўртасидаги тарбия ишларида, партия ва совет ташкилотларининг халқ маорифига раҳбарлик қилишида мавжуд бўлган камчиликлар танқид қилинди.

80-мактабнинг директори ўртоқ Улаева ўз нутқида болаларни коммунистик руҳда тарбия қилишда меҳнат энг муҳим восита эканлигини уқдириб ўтди. Ҳозирги вақтда мактабларда политехника таълими жорий қилинмоқда, кўпгина хилма-хил мастерскойлар яратилган. Лекин халқ маорифи ходимлари политехника таълимини ташкил қилишда қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Мактабларда кўпинча амалий машғулотлар ўтказиш учун зарур бўлган материаллар етишмайди. Картон, ёғоч-тахта, металл йўқ. Педагоглар ана шу қийинчиликларни ўз кучлари билан енга олмаётирлар. Уларга ёрдам бериш керак. Бироқ шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети болаларнинг политехника таълимини ташкил қилиш масалаларини ҳал этишда сусткашлик қилмоқдалар.

— Шаҳар ва район партия комитети ота-оналар жамоатчилиги вакиллари бўлган бизлар билан камдан-кам маслаҳатлашмоқдалар — дейди 60-мактаб ота-оналар комитетининг раиси ўртоқ Мельников.

Докладчи ва музокарада сўзга чиққанлар ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда оиланинг катта ролини кўрсатиб, болаларга самимий ғамхўрлик қилишлари билан ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлган ота-оналарнинг номларини кўрсатиб ўтдилар. Тошкент хунармандчилик артелининг темирчиси Шоахмад Шомаҳмудов ва унинг хотини Баҳри Акрамова турли миллатдан бўлган 14 болани фарзанд қилиб олиб, тарбиялаб ўстирганлар. Шомахмудовларнинг болаларидан баъзилари ҳозирдаёқ мактабни тамомлаб ихтисос олганлар, баъзилари ўқишни давом эттирмоқдалар. Шу билан бирга шаҳарда ёш авлодни тарбиялашга масъулиятсизлик билан қараётган кўпгина оилалар борлиги ҳам йиғилишда кўрсатиб ўтилди. Бундай оилалардаги болалар жамоат тартибини бузадилар, ҳар хил ножўя ишлар қиладилар, меҳнатга бепарво қарайдилар. Партия ва комсомол ташкилотлари кўпинча ана шундай фактларга тоқат қилиб келадилар, болаларни тарбиялашда Ватан олдидаги масъулиятини эсидан чиқараётган ота-оналарга жамоатчилик фикрини жалб қилмайдилар.

Бир қанча нутқларда айтиб ўтилишича, шаҳардаги мактаблар ҳузурида ишлаб турган энг яхши ота-оналар комитетларининг иш тажрибаси бутун жамоатчиликка маълум қилиб турилмайди. Кўпгина ота-оналар комитетлари юзаки ишлаб, майда-чуйда хўжалик ишлари билан кифояланиб келмоқдалар.

Йиғилиш қатнашчилари иш тажрибалари билан олмашиш мақсадида ота-оналар комитетлари аъзоларининг учрашувларини тез-тез ўтказиб туриш зарур деб топдилар.

(ЎзТАГ).

ГДР БИЛАН СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЎРТАСИДАГИ ДЎСТЛИК — БУЗИЛМАС ДЎСТЛИКДИР!

БЕРЛИН, 9 январь. (ТАСС). Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси ҳукумат делегациялари ўртасида Москвада олиб борилган музокараларнинг якунлари Берлин демократик матбуотининг диққат марказида турибди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Германия Бирлашган социалистик партияси делегациялари ўртасида олиб борилган музокаралар тўғрисидаги ахборотни газеталар биринчи саҳифаларида йирик сарлавҳалар билан босиб чиқардилар. Газеталар ана шу музокаралар пролетар интернационализми руҳида ўтганлигини ва ҳар иккала партия ўртасидаги қардошларча муносабатларни кучайтирганлигини таъкидламоқдалар.

Газеталар Москва музокараларининг якунларига бош мақола ва редакцион мақолаларни бағишламоқдалар.

«Нейес Дейчланд» газетаси жумладан, қуйидагиларни ёзади: Германия Демократик Республикаси тинчликнинг ғарб томонга энг кўп сурилган қалъасидир. Шу билан бирга, Германия Демократик Республикаси энг агрессив элементларга — герман милитаристларига бевосита қарама-қарши турибди. Европада тинчлик тўғрисида гап борар экан, кўп нарса ана шу қалъанинг тош метиндек мустаҳкам бўлиб қолишига боғлиқдир.

ГДР империалистларнинг ҳар қандай провокацияларига қарши бардош берганлиги сабабли тинчлик таянчи бўлган ГДРга ишонч шубҳасиз ортди. Аммо, провокаторлар муваффақиятсизликка учраганликларига қарамай, ўзларининг беҳуда умидларидан воз кечмаётганликлари сабабли, қўшма баёнотда ГДРга нисбатан куч ишлатиш йўлидаги ҳар қандай уринишга республикадаги халқ-демократик тузумни йўқотиш мақсадини кўзда тутган ҳар қандай уринишга зарба берилади, деб очиқдан-очиқ огоҳлантирилган.

«Нейес Дейчланд» газетаси Германияни қайтадан бирлаштириш проблемасига тўхталиб бундай деб ёзади:

Ғарбий Германия ҳукумати Германияни қайтадан бирлаштириш йўлида янги ғовлар вужудга келтираётган бир пайтда, ўзининг тинчликсеварлик сиёсатига содиқ бўлган Германия Демократик Республикаси ҳукумати Германияни бирлаштириш йўлидаги тўсиқларни йўқотишга доим интилиб келмоқда. Қўшма баёнот буни яққол ифода этади.

«Берлинер цейтунг» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: Қўшма баёнотда яна кўрсатиб ўтилганидек, ҳар иккала герман давлатини бир-бири билан яқинлаштириш ва улар ўртасидаги ҳамжиҳатлик Германияни тинч йўл билан бирлаштириш учун шарт-шароит вужудга келтиради. Бу эса, шубҳасиз, немисларнинг ўз иши бўлмоғи керак.

Касаба союзларнинг марказий органи «Трибюне» газетаси Москва музокаралари натижасида бир қанча муҳим масалалар ҳар иккала томоннинг манфаатларини кўзда тутиб ҳал этилганлигини ва қўшма баёнот дўстлик ҳужжати эканлигини уқтириб ўтади.

«Дер морген» газетасининг хабар беришича, кеча либерал-демократик партия коллегиясининг мажлиси бўлган. Бу мажлисда Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси ҳукумат делегацияларининг қўшма баёноти бир овоздан маъқулланган. Бу ҳужжатни партия аъзолари ўртасида кенг муҳокама қилишга қарор берилган.

Газеталар ГДРдаги партия ва касаба союз арбобларининг, шунингдек кўзга кўринган фан, маданият ва санъат намояндаларининг фикрларини эълон қилмоқдалар. Улар Москва баёнотини табрикламоқдалар ва бу баёнотни Германиянинг бирлигини тиклаш ишига, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига қўшилган катта ҳисса, деб характерламоқдалар.

Германия Демократик Республикаси ҳукумати саноат корхоналари коллективлари ва қишлоқ хўжалиги ходимларидан неча юзлаб мактуб ва телеграммалар олмоқда. Бу мактуб ва телеграммаларда Москва музокараларининг якунлари қизғин маъқулланади.

БМТ Бош Ассамблеясининг XI сессиясида

НЬЮ-ЙОРК, 9 январь. (ТАСС). Илгари хабар берилганидек, кеча эрталаб сиёсий комитетда Корея масаласи юзасидан умумий дискуссия давом этди. Колумбия вакилининг қисқача нутқидан кейин Польша делегати Кац-Сухига сўз берилди.

Кац-Сухи Корея масаласини куч ишлатиш ёрдами билан эмас балки музокаралар олиб бориш йўли билангина тўғри ҳал қилиш мумкин деб таъкидлаб, Корея масаласи юзасидан бўлаётган дискуссияда қатнашмоқ учун КХДР вакилларининг яна таклиф этилмаганликлари учун таассуф билдиришга тўғри келади деди. Кореяни бирлаштириш масаласи биринчи навбатда корейс халқининг ўзига тааллуқли бўлиб, мамлакатнинг иккала қисми рози бўлмасдан туриб бу масалани ҳал қилиш мумкин эмас деди.

Кац-Сухи Бирлашган Миллатлар Ташкилотини ҳамма чет эл қўшинларини Кореядан олиб чиқиб кетишга ёрдам беришга, Кореянинг иккала қисми ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни рағбатлантиришга, аҳолининг мамлакат ичида бемалол қатнаб туриши тўғрисида битим тузилишига ёрдам беришга даъват қилди. Аҳолининг мамлакат ичида ўзи хоҳлаган жойга эркин бориб келиб туриши уруш даврида тарқалиб кетган оилаларни бирлаштиришга ёрдам берар эди. У Кореянинг бирлаштирилишига ёрдам бермоқ учун манфаатдор мамлакатларнинг конференциясини чақиришни таклиф этди.

Польша делегати Америка резолюция проектига қарши гапирди.

Сўнгра Совет Иттифоқи вакили С. К. Царапкин сўзлади.

Бош Ассамблея муҳокамасига, деди у, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Кореяни бирлаштириш ва тиклаш юзасидан тузилган комиссиясининг доклади тақдим этилган. Бош Ассамблея бу масала билан ўн йилдан буён шуғулланиб келади. Царапкин Америка Қўшма Штатлари Корея масаласида БМТдан ўз сиёсатини ўтказиш учун фойдаланишга интилаётганлигини қайд қилиб бундай деди: Корея масаласида шу нарса ибратлидирки, корейс халқини Корея проблемасини ҳал этиш тўғрисида ташқаридан берилган буйруқ асосида ҳал этишга мажбур этиш йўлидаги ҳамма уринишлар барбод бўлди. Корея проблемасини Бош Ассамблеянинг бир қанча резолюцияларида, яъни Америка Қўшма Штатлари ўзига итоатли бўлган овоз бериш машинасидан фойдаланиб, Бош Ассамблеяда қабул қилдиришга муваффақ бўлган резолюцияларда баён қилинган америка плани асосида ҳал қилиш йўлидаги уринишлар ижобий натижаларни бермади.

СССР вакили эслатиб ўтдики, Кореяда уч йилдан кўпроқ вақт давом этган уруш, унда Кореяга бостириб кирган йирик америка қуролли кучлари ва бошқа бир қанча давлатларнинг қуролли кучлари бевосита иштирок қилганига қарамай, Корея проблемасини ҳал этишга олиб келолмади.

Совет делегати уқтириб ўтдики, мана буларнинг ҳаммаси корейс халқини чет эл интервентларининг қурол кучи билан ҳам, ёки Бирлашган Миллатлар Ташкилотида резолюциялар қабул қилиш йўли билан ҳам Корея проблемасини корейс халқининг хоҳишига хилоф равишда ҳал этишга мажбур этиш мумкин эмаслигини кўрсатади. Мана буларнинг ҳаммаси Корея масаласини Кореяда юз берган аҳволни назарга олмай ҳал этиш мумкин эмаслигини кўрсатади.

Сўнгра Совет Иттифоқи делегати уқтириб ўтдики, у ёки бу мамлакатни бирлаштириш билан боғлиқ бўлган проблемаларни тўғри ҳал қилиш йўлларини манфаатдор халқлар ўзлари қидириб топиб олишлари керак. Корея проблемаси ҳам ана шундай йўл билан ҳал этилиши лозим. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ролига келганда, унинг бу соҳадаги вазифаси масалани чигаллаштириб юборишдан ва ишга ёрдам бермайдиган ҳар хил резолюцияларни қабул қилиш билан масалани мураккаблаштиришдан иборат эмас, балки корейс халқига ўз олдида турган вазифаларни ҳал этишда ёрдам беришдан иборатдир.

С. К. Царапкин Корея масаласини ҳал этиш имкониятини берадиган энг муҳим шарт мамлакатнинг иккала қисми ўртасида сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни аста-секин йўлга қўйишдан иборат эканлигини қайд қилиб КХДР ҳукумати кейинги йилларда КХДР билан Жанубий Корея ўртасида ана шундай алоқаларни ўрнатишни бир неча марта таклиф этганлигини эслатиб ўтди. Бироқ, Жанубий Корея маъмурлари бу таклифларни сурункасига рад этиб келмоқдалар.

Совет делегати ўз сўзининг охирида уқтириб ўтдики, Совет Иттифоқининг фикрича, Кореяни бирлаштириш проблемасини ҳал этишга тўғри муносабатда бўлиш ярашшартларига риоя қилишдан, ярашишни мустаҳкам тинчликка айлантиришдан, шунингдек мамлакатнинг икки қисми ўртасида сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни аста-секин йўлга қўйишдан иборатдир.

СССР вакили айтдики, совет делегацияси Америка резолюцияси проектига қаршидир, чунки унда Корея проблемасини ҳал этишда Кореядаги ҳарбий интервенцияда АҚШ бошчилигида қатнашган давлатлар илгари сурган шартларни асос қилиб олиш таклиф этилади. Шундай қилиб, деди у, ана шундай резолюцияни қабул қилиш йўли билан масалани шундай тарзда мажбуран ҳал эттиришга уринилмоқдаки, корейс халқини қурол кучи билан ҳам бунга мажбур қилиб бўлмаган эди. Агар резолюцияларда Кореянинг бир қисмидаги режимни унинг иккинчи қисмига зўравонлик йўли билан ўтказиш кўзда тутиладиган бўлса, агар Кореянинг иккала қисми мамлакатни бирлаштириш шартлари тўғрисида ўзлари келишуви кераклиги эътиборга олинмайдиган бўлса, деб уқтириб ўтди Царапкин, ҳеч қандай резолюциялар Корея проблемасини ҳал этишда ёрдам бера олмайди.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 9 январь. (ТАСС). Кеча сиёсий комитет кундузги мажлисида Корея масаласи юзасидан тақдим этилган резолюция проектларини овозга қўйди.

Биринчи бўлиб Америка резолюция проекти овозга қўйилди. Бу проект кўпчилик овоз билан қабул қилинди. 8 делегация — СССР, Албания, Болгария, Белоруссия ССР, Чехословакия, Польша, Руминия, Украина ССР делегациялари қарши овоз берди, Осиё ва Африкадаги 13 делегация Америка резолюцияси овозга қўйилган вақтда бетараф қолди. Шундай қилиб Бош Ассамблеянинг бу сессиясида ҳам Америка Қўшма Штатлари ва унинг ҳар хил блоклар ҳамда пактлардаги шериклари Кореяни бирлаштириш мақсадига ҳеч қандай алоқаси бўлмаган ва аксинча ана шу мақсадга эришиш ишига тўсқинлик қиладиган резолюцияни қабул қилдиришга муваффақ бўлдилар.

Сўнгра комитет Эквадор, Сальвадор ва Венесуэла делегациялари тақдим этган резолюция проектини қабул қилди. Бу резолюция проектида Ҳиндистон ва бошқа баъзи давлатларнинг ҳукуматларига Корея уруши вақтидаги собиқ ҳарбий асирлар проблемасини ҳал этишдаги ҳамкорликлари учун ташаккур изҳор қилинади.

Шундан кейин бир қанча делегатлар комитетда қабул қилинган резолюциялар юзасидан овоз бериш мотивларини изоҳлаб бердилар.

Шу билан биринчи комитет Корея масаласини муҳокама қилиб бўлди.

Тошкентнинг кўп асрлик чинорлари

Суратда: Ўрта Осиё политехника институтининг механика факультети майдонидаги 835 ёшли чинор.

Ўрта Осиёнинг қуруқ ва иссиқ иқлим шароитида яшовчи аҳолининг маданий ҳаётида умри узоқ, тез ўсувчан ва айниқса серсоя дарахтларни кўплаб етиштиришнинг аҳамияти каттадир. Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида шох-шаббали, кўпсоя берувчи шарқ чинори қадимдан тарқалган.

Чинор — қадимдан ўзбек халқининг энг севимли дарахтларидан ҳисобланиб келган.

Ўзбек халқи бу ажойиб дарахт ҳақида ривоятлар, қисса ва эртаклар яратди; уни «қудратли азиз дарахтлар» деб таърифлади.

Шарқ чинорининг ватани Кичик Осиё ва Ироқ мамлакатларидир.

Чинор халқ хўжалигида кўп жиҳатдан фойдали ўсимликлардан бири ҳисобланади. Ундан давлат чегаралари, колхоз ихота зоналарини вужудга келтиришда, чинор ўрмонзорлари яратишда ва бошқа шу каби мелиоратив ишларда кенг фойдаланилади. Шунингдек, у шаҳар ва қишлоқларни кўкаламзорлаштиришда, соя-салқин, яшил парклар, аллеялар, дала шийпонлари вужудга келтиришда ҳам катта роль ўйнайди.

Чинор харилари ва ёғочлари эса қурилишларда қўлланилади, ундан вино бочкалари, мебель, фанер ва бошқа зийнатли хўжалик буюмлари тайёрлашда ҳам кенг фойдаланилади.

Бу дарахтнинг ажойиб хусусияти ҳам бор. Чинорнинг шох-шаббалари тезликда авж олиб ўсиб, чиройли ва кўркам манзара либосига бурканади ва кенг атрофга соя-салқин тарқатади. Чинор асрлар давомида яшнаб умр кўраверади; ҳаттоки 1000 йилга қадар қуримайди.

Тошкентда ҳам бирнечта кекса чинорлар бор. Шайхантаурдаги Ўрта Осиё Политехника институтининг механика факультети майдонида ўсаётган чинорга 835 йил бўлган. Чинорнинг ердаги айланма танаси 18 метр бўлиб, ундан 8 шох елпиғич сингари атрофга қад кўтариб ўсмоқда, катта шохининг бўйи 25 метрга боради.

Октябрь районидаги Янгиш проезди территориясида 400 ёшли улкан чинор бор. Илгари бу территорияда қабристон жойлашган бўлиб, унинг ён атрофида чинор, қайрағоч, тут каби дарахтлар ўстирилган.

Ердаги айланмаси 15 метрли ўникки шохдан иборат 400 ёшга кирган чинор, ҳозир Бобожонов кўчасида ўсиб турипти. Бу чинор шохининг диаметри 2 метрга боради.

Ўзбекистон физкультура институти майдонида ўсаётган иккита чинорга 150-170 йиллар бўлди. Худди шундай 5 та чинор дарахтлари Ленинград кўчасида чиройли манзара бериб ўсмоқда.

Метериолог ва археологлар бу кекса чинорларнинг ўзак доираларининг йиллик ўсишидан, йиллар давомида Тошкентда бўлган иқлим ўзгаришини, ёғингарчиликнинг ўртача миқдорини аниқлайдилар.

ЎзССР Фанлар академиясининг ботаника боғида бирнеча шарқ чинорлари билан бирга ғарбнинг совуққа чидамли чинор кўчатлари ҳам парвариш билан ўстирилаётир.

Илмий ходимларимиз бу чинорни чатиштириш йўли билан янги гибрид чинор навини етиштириш устида илмий ишлар олиб бормоқдалар.

К. ОРИФХОНОВ.

ХХР Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай Венгрияга боради

ПЕКИН, 9 январь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг билдиришига қараганда, ХХР Ташқи ишлар министрлиги ХХР Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лайнинг Венгрияга бориши тўғрисида қуйидаги ахборотни эълон қилган:

Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукумати Венгрия Халқ Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги дўстлик ва қардошларча ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш мақсадида Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгаши бош министри Чжоу Энь-лайни Венгрияга дўстлик визити билан келишга таклиф этди. Бош министр Чжоу Энь-лай бу таклифни қабул қилди ва Совет Иттифоқи ҳамда Польшага қилган сафаридан кейин шу йил январь ойининг ўрталарида Венгрияга боради.

Англия бош министри Иден истеъфо берди

ЛОНДОН, 9 январь. (ТАСС). Бугун кечқурун Англия кабинетининг шошилинч мажлиси бўлди. Бу мажлисдан кейин Антони Иден қиролича Елизавета ҳузурида бўлди ва бош министр лавозимидан истеъфо бериш тўғрисидаги илтимосномасини унга топширди. Қиролича А. Иденнинг истеъфосини қабул қилди.

А. Иденнинг баёноти эълон қилинди. Бу баёнотда унинг бетоблиги сабабли истеъфо берганлиги айтилади.

Лондондаги сиёсий кузатувчилар Англия ва Франциянинг Мисрга қарши қилган ҳарбий авантюраси барбод бўлганлиги, шунингдек Қўшма Штатларнинг «Эйзенхауэр доктринаси»ни эълон қилганлиги Иденнинг истеъфо беришига сабаб бўлди, деб ҳисоблайдилар. «Эйзенхауэр доктринаси» Британия империализмининг Яқин ва Ўрта Шарқ районида заифлашиб қолган позицияларига янада путур етказиш мақсадини кўзда тутади.

Германия Федератив Республикасидаги совет элчихонасига бандитларча ҳужум қилинди

БОНН 9 январь. (ТАСС). 7 январь кечаси ГФР даги совет элчихонасига ҳужум қилинди. Автомашиналарда келган бир группа бандитлар тош-бўрон қилиб, элчихона биносининг ва унга ёндош бўлган клуб биносининг кўп дераза ойналарини синдирдилар. Шу нарса диққатни ўзига жалб этадики, полициячилар наряди жуда кечикиб, яъни ҳужум қилингандан кейин 40 минут ўтгачгина совет элчихонаси биноси олдига етиб келди.

Бандитлар жазосиз қолганликларидан фойдаланиб, эртаси куни кечаси ўз хуружларини такрорладилар, улар клуб биносида яна бир неча дераза ойнасини синдирдилар.

Ҳозирги вақтда Ғарбий Германияда антисовет пропаганда тўхтатилмаётир, бу пропагандада, чунончи, юқори мансабдаги кишилар, шу жумладан министрлар ҳам қатнашмоқдалар. Шу сабабдан СССР нинг Германия Федератив Республикасидаги элчихонасига қилинган бандитларча ҳужумни фақат тасодифий бир ҳол, деб ҳисоблаб бўлмайди. Бу ҳол Ғарбий Германияда ГФР билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни ёмонлаштиришга интилаётган кучлар ҳаракатининг кўринишидир.

СССР нинг ГФР даги муваққат ишлар вакили С. М. Кудрявцев федерал ташқи ишлар министрлигининг статс-секретари Хальштейн ҳузурига борди ва унга норозилик билдириб, ҳужум ташкилотчиларини ва қатнашчиларини жавобгарликка тортишни ҳамда совет элчихонасининг ва унинг ходимларининг хавфсизлигини таъминлашни талаб қилди.

СУД ЗАЛИДАН

Шофер Зоткин қилмишига яраша жазоланди

Шофер В. И. Зоткин Олмалиқ шаҳар автотранспорт конторасида ишлар эди. У, кўча ҳаракатига риоя қилмас, автомашинани секин ҳайдаш заруp бўлган жойларда ҳам ҳаддан ташқари тез ҳайдар эди. Бир неча марта огоҳлантирилишига қарамасдан, Зоткин кўча ҳаракати қоидасини бузишда давом этади, ҳатто рулда ўлтирганида спиртлик ичимликларни истеъмол қилади.

Зоткин ичкиликнинг хунук оқибатларини билмас эди, дейсизми? Яхши биларди. Лекин ҳаддидан ошган бу шофер на ўзини ўзи тийиб оларди, на ҳамкасбларининг маслаҳатига қулоқ соларди.

Кунларнинг бирида Зоткин маст ҳолда юк автомашинасига ўтирди. У Олмалиқ шаҳрининг Энгельс кўчасида бораркан, машинани автобус кутиб турган бир тўда одамларга қараб буриб юборди. Икки киши шу заҳотиёқ ўлди, учинчи киши оғир яраланди.

Яқинда Тошкент область суди шофер Зоткиннинг жиноий ишини кўриб чиқди. Жиноятчи ўз айбига тўла иқрор бўлди. Суд Зоткинни 25 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш ҳақида ҳукм чиқарди. Залдагилар суд ҳукмини қизғин маъқуллашди.

М. ВИШНЕВСКИЙ.

АРАБ МАМЛАКАТЛАРИ

МАРОКАШ

Сўнгги вақтларда редакциямизга келган бир қанча хатларда газетхонларимиз араб мамлакатлари тўғрисида маълумот бериб боришни сўраганлар. Шунга биноан биз «Араб мамлакатлари» деган мақолалар циклидан «Марокаш» тўғрисида биринчи мақолани босаётирмиз.

Ҳозирги вақтда Африкада ғоят катта тарихий воқиалар рўй бермоқда. Осиёда бўлгани сингари Африкада ҳам халқлар мустамлака зулмига қарши озод ва мустақил ҳаёт учун тобора актив курашмоқдалар. Қаттиқ курашлар натижасида Ливия, Судан, Марокаш ва Тунис ўз мустақилликларини қўлга киритишга муваффақ бўлдилар. Эрксевар жазоир халқи француз мустамлакачиларига қарши мардларча курашмоқда.

Мустамлакачи империалистик доиралар ва улар манфаатини ифодалаётган буржуа матбуоти Африкада кейинги вақтларда бўлиб ўтган жуда катта ўзгаришлар, жумладан Марокашнинг қўлдан кетганлиги муносабати билан ниҳоятда ташвишга тушиб қолдилар.

Марокаш араб мамлакатларидан бири бўлиб, Африканинг ғарби-шимолий қисмида жойлашган. Бу мамлакат жанубда ва шарқи-жанубда Жазоир билан чегарадошдир. Атлантик океани ва Ўртаер денгизи Марокаш қирғоқларини ювиб туради. Унинг майдони тахминан 440 минг квадрат километр, аҳолиси эса 10.5 миллионга яқин кишини ташкил қилади. Марокашда яшайдиган аҳолининг асосий кўпчилиги марокаш арабларидан иборат.

Марокашнинг қиммат баҳо қазилма бойликларга ҳамда қишлоқ хўжалик экинлари ўстириш учун жуда кўп унумдор ерларга эга эканлиги, шунингдек унинг географик жиҳатдан Гибралтар бўғозига ва Ўртаер денгизидан ўтувчи денгиз алоқа йўлларига яқин ерда жойлашганлиги ва ҳарбий-стратегик жиҳатдан қулай ерга ўрнашганлиги капиталистик давлатларни узоқ вақтлардан бери қизиқтириб келди. Капиталистик давлатлар Марокашга уни қўлга киритиш мақсадида тез-тез ҳужум қилиб турганликлари маълум. Масалан, француз ва испан қўшинлари мамлакат территориясига бир неча марта бостириб кирганлар. 1881-1882 йилларда Франция Сахарага ўз қўшинларини юбориб, Марокашга қарашли бир қанча воҳаларни босиб олди. Француз капиталистлари Марокашга тобора кучлироқ тазйиқ қила бордилар ва ниҳоят уни қўлга киритиб олдилар. XX аср бошларида Марокашда ҳукмронлик қилиш учун Франция билан Германия, шунингдек Испания ўртасида кескин кураш борди.

Франция билан Германия ўртасида Марокашни эгаллаш учун икки марта (1905 ва 1911 йиллар) сал бўлмаса уруш чиқаёзган эди. 1911 йилда франко-герман битими имзоланди. Бу битимга кўра, Германия Марокашга бўлган имтиёзларидан воз кечди ва бунинг эвазига Француз Конгосининг бир қисмини олди. Бироқ шундай бўлса ҳам, Франция билан Германия ўртасидаги қарама-қаршилик бундан кейин ҳам давом этаверди.

1912 йилда Марокаш расмангина протекторатга айлантирилган эди, аслида эса Европа империалистик давлатларининг мустамлакаси бўлиб қолган эди. Мамлакатнинг каттагина қисми француз мустамлакачилари қўлига ўтди. Мамлакатнинг шимолий қисмида эса Испания ҳукмронлик қила бошлади. Йирик порт шаҳри Танжер унинг атрофидаги районлар билан бирга алоҳида «халқаро зона» деб эълон қилинди. Аслида эса бу зона, Америка ва Англия монополиялари ҳукмронлиги остига олинган эди.

Мустамлакачиларнинг кўпдан бери Марокашда ҳукмронлик қилиб келганликлари натижасида мамлакатнинг миллий экономикаси ва маданияти ривожланишдан орқада қолди, шаҳар ва қишлоқлардаги меҳнаткаш аҳолининг турмуш даражаси ёмонлашиб борди.

Четэл мустамлакачилари мамлакатнинг қазилма бойликларини, жуда катта экин ерларини тортиб олган, саноат, транспорт ва молия системасини эса ўз контролликлари остига олган эдилар. Марокашга четэл товарларининг кўплаб ташиб келтирилиши маҳаллий ишлаб чиқаришни тўхтатиб қўйди, саноатда эса тўла турғунликка олиб келди.

Мустамлакачи ҳукмдорлар мамлакатда маориф, соғлиқни сақлаш ишларининг ривожланишига, миллий кадрларнинг етишиб чиқишига ҳар тарафлама тўсқинлик қилиб келдилар. Иккинчи жаҳон уруши даврида ва урушдан кейинги йилларда ҳам Америка монополиялари Марокашга зўр бериб суқилиб кира бошлади. Бу монополиялар мамлакатнинг табиий бойликларини ўз қўлига киритган эди.

Мустамлакачилар Марокашда талончилик сиёсати ўтказиб келдилар. Шунинг учун ҳам бу мамлакат иқтисодий жиҳатдан жуда қолоқдир. Аҳолининг 80 проценти қишлоқ хўжалигида ишлайди. Деҳқончилик жуда содда усуллар билан олиб борилади. Масалан, ер ҳали ҳам кетмон билан ишланади. Турмуш даражасининг жуда пастлиги натижасида аҳоли ўртасида ўлим кўп.

Меҳнаткаш аҳоли медицина ёрдамидан бутунлай маҳрум этилгандир. Қишлоқ жойларда 120 минг кишига бир врач тўғри келади.

Эрксевар марокаш халқи узоқ вақт давомида мустамлакачилик режимига қарши қаҳрамонона кураш олиб борди. Мамлакатда бирин-кетин халқ қўзғолонлари кўтарила бошлади.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг таъсири натижасида Марокашда миллий-озодлик ҳаракати кенг қулоч ёйди. 1921 йилда қўзғолон кўтарган Абдул Карим раҳбарлигидаги риф қабилалари испан ва француз қўшинларига жиддий зарба бердилар, сўнгра улар мамлакатнинг шимолий қисмида Риф республикасини туздилар. Бу республика 4 йилча яшади.

Иккинчи жаҳон уруши даврида ва ундан кейинги даврда ҳам миллий-озодлик ҳаракати тобора кучайиб борди. 1943 йилда Марокаш Коммунистик партияси тузилди. Бу партия илгари Франция компартияси составида эди. Марокаш Коммунистик партияси мамлакатдаги мустамлакачилик тузумини тугатиш, мамлакат мустақиллигини қўлга киритиш мақсадида кенг миллий фронт тузиш учун қатъий кураш олиб борди. Француз реакцион доиралари мустамлакачи маъмурларнинг бир қатор тадбирларига қарши чиққан Марокаш султони Бен-Юсуфни Мадагаскар оролига сургун қилганлиги натижасида 1953 йилнинг ўрталаридан бошлаб миллий-озодлик кураши айниқса кескинлашди.

Айрим районларда қуролли қўзғолонлар бўлиб ўтди. Француз мустамлакачилари тинч аҳолига қарши қаттиқ террор юритдилар. Бироқ, ҳар қандай қувғинлар ҳам эрксевар халқнинг тобора кучайиб бораётган ҳаракатини тўхтата олмади. Франция ҳукумати султон Бен-Юсуф билан музокаралар бошлашга, уни сургундан қайтариб келтиришга ҳамда Марокаш миллий давлатининг тузилишига розилик билдиришга мажбур бўлди. Ўтган йилнинг 15 февралида Франция билан Марокаш ўртасида музокаралар бошланди. 2 мартда эса иккала ҳукумат биргаликда декларация қабул қилди. Бу декларацияда Франциянинг мустақил Марокаш давлатини таниганлиги уқтириб ўтилган эди. Марокаш халқининг ўз мамлакатининг ажралмас қисми — Танжерни қайтариб олиш йўлидаги кураши ҳам ижобий натижалар бермоқда.

Мустақил ривожланиш йўлига ўтиб олган Марокаш давлати олдида катта қийинчиликлар турибди. Мамлакат ҳали тамоман бирлаштирилган эмас. Мамлакатнинг бир қисмида ҳануз Испания ҳукмронлик қилмоқда. 47 минг квадрат километр майдонни ишғол қилган ва 1,7 миллион кишидан иборат аҳолиси бўлган ана шу территорияда меҳнаткашлар оғир зулм остида яшамоқдалар, испан помешчиклари ва капиталистлари уларни шафқатсиз эксплуатация қилмоқда.

Испания Марокашида бўлгани сингари Франциянинг собиқ Марокашида ҳам америка ҳарбий базалари мавжудир. Бу эса Марокаш суверенитетини қўпол равишда бузмоқда, мамлакатнинг тинч ривожланишига катта хавф туғдирмоқда.

Империалистик давлатлар, айниқса Америка Қўшма Штатлари Марокашни ўзлари ташкил қилган агрессив ҳарбий блокларга тортишга ва шу йўл билан Марокашни ўзларига қарам қилиб олишга уринаётирлар. Бироқ, марокаш халқи империалистларнинг ёвуз ниятларини қаттиқ қоралаб, уларга қарши кескин курашмоқда. Марокаш меҳнаткашлари америка қўшинларини мамлакатдан олиб чиқиб кетишни ҳамда ҳарбий ҳаво базаларини тугатишни талаб қилиб чиқмоқдалар.

Сувайш каналининг Миср томонидан национализация қилинганлигини тўла маъқуллаб, Англия-Франция-Исроил империалистларининг эрксевар миср халқига қарши қилган агрессиясини қатъий равишда қоралаган Марокаш ўзининг бу адолатли позицияси билан мустамлакачиларнинг қора ниятларига қарши яна бир катта зарба берди.

Марокаш халқи олдида мамлакатни бирлаштириб, унинг тўла суверенитетига эришиш, мустамлакачилик зулми натижасида жуда орқада қолиб кетган мамлакат экономикаси ҳамда маданиятини юксалтириш каби муҳим ва шарафли вазифалар турибди.

Совет халқи Марокаш меҳнаткашларининг мустамлакачилик зулмини улоқтириб ташлаш йўлида олиб борган қаҳрамонона курашига ҳамма вақт хайрихоҳлик билан қараб келди.

Марокашнинг ўз мустақиллигига эришганлиги — империализмнинг мустамлакачилик системаси тобора чуқурроқ кризисга дучор бўлганлигини ҳамда бу системанинг емирилиб бораётганлигини кўрсатувчи янги далилдир. Мустамлакачилик системаси бутунлай тугатиладиган кун яқинлашиб келмоқда.

Б. ИТКИН.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/I да **Катта концерт**, 12/I да **Оққуш кўли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/I да **Нурхон**, 12/I да **Фарҳод ва Ширин.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Куч аттракциони».**

ҚИНОТЕАТРЛАРДА:

«ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», — кундуз ва кечқурун **Вена танца тушмоқда.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз соат 12 гача **Қароқчи бўри**, қолган сеансларда **Вена танца тушмоқда.**

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг коллективи Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раиси М. Т. Турсуновга онаси

Тожи ЮСУПОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

«Тошкент ҳақиқати» газета редакциясининг коллективи редакция саноат ва транспорт бўлимининг мудири ўртоқ Исмоил Сулаймоновга ўғли

АНВАРЖОННИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия билдиради.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 39040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р00607. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № А — 1715.